

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

23.2.2007

NRO 1

Uusi yt-laki
hyväksyttiin s. 8

Ilmailualan Unioni 50 vuotta 1957-2007
IAU

- 2 Pääkirjoitus
- 4 Tavaratalo taivaalla!
- 7 Liiton toimijat jalkautuvat kentälle
- 7 IAU:n juhlavuosi 2007 on vilkas toimintavuosi
- 8 Yt-lain uudistus parantaa vuoropuhelua työpaikoilla
- 9 Uusi yt-laki hyväksyttiin
- 10 SAK 100 vuotta
- 10 Kokemusta ja uuttakin voimaa edunvalvontaan
- 11 Puoli vuosisataa ammattiliittotoimintaa ilmailualalla
- 12 Lentokonemoottorien vaara-alueet
- 13 Vuokratyölle on laadittava pelisäännöt

14 Polkupyörällä Yhdysvaltojen halki

- 18 Ulkomaalaiset työntekijät tervetulleita -seminaari
- 19 DEAL-liittojen haasteet muuttuvassa Euroopassa
- 21 Kolumni
- 22 Yhteiselle työpaikalle uusia keinoja työsuojeluun
- 24 Kuntoa huviksi ja hyödyksi
- 26 Työelämän hoidosta tulee hyvä arvosana
- 27 Remonttilomat jaossa
- 28 Työläisen arki kiinnostaa
- 30 Puolueilla on eroa
- 32 Työelämässä tarvitaan reilut pelisäännöt
- 34 Valtio työnantajana
- 35 Arvonnat suoritettu ja palkinnot jaettu
- 35 Unionin ulkoasu uudistui, nimeä ei vaihdettu
- 36 Rokista uutta potkua nuorisotoimintaan
- 37 Nuorisotoiminnalle tarvittaisiin vetäjä
- 38 Kuvakulma
- 39 Pellen päiväkirja

KANSIKUVA: Pakkaaja Mariia Muhonen viimeistelemässä pre-order -pakkausta.

Unioni

Levikki 4500
11. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkolehti)

Päätoimittaja
Tapani Kautto
Puh. (09) 47857 221

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Arto Kujala
Erkki Luoto
Ari Miettinen
Tuomo Oksanen
Alpo Pehkonen
Pasi Poutiainen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy v. 2007 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 39.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetyksistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Sign Design/Sanna Kallio

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero

Kansikuva
Erkki Luoto

”

Erikokoisten ja erilaatuisten työpaikkojen näkemykset päätöksenteossa ovat ensiarvoisen tärkeitä. Ei ole oikein, että ainoastaan muutaman yhtiön edustajat tekevät koko alan työntekijöitä koskevat päätökset vaikkakin ne jäsenmäärältään ovat tällä hetkellä enemmistönä.

”

Voinko vaikuttaa?

Tänä keväänä ovat paitsi eduskuntavaalit niin myös jäsenistömme kohdalla edustajiston vaalit. Kummatkin vaalit ovat tärkeitä. Molemmissa vaaleissa valittavilla ihmisillä on oltava rohkeutta ja laajakatseisuutta. Mittakaava on tietysti vain toinen.

Usein kuulee väitettävän, että on ihan sama ketä eduskuntaan äänestää, ei mikään kuitenkaan muutu. Saattaa olla, että näin onkin kun katsellaan yksittäisten henkilöiden tasolla. Ei ehkä ole eduskunnan toiminnan kannalta väliä sillä onko jonkun puolueen edustaja Virtanen Espoosta vai Lahtinen Helsingistä, mutta sillä, että eduskunnan poliittiset voimasuhteet muuttuvat, on jo väliä.

Ruotsissa astui porvarihallitus valtaan syksyllä. Ensimmäisen sadan päivän aikana se on leikannut työttömyyskorvauksia, korottanut huomattavasti työttömyyskassamaksuja sekä poistanut ay-maksujen verovähennysoikeuden. Suomen ja Ruotsin järjestelmien samankaltaisuudesta johtuen ei ole kovin vaikea arvailla seuraako Suomi perässä jos työväenpuolueet eivät menesty vaaleissa. Onhan täälläkin jo vaadittu lakko-oikeuden rajaamista ja muistissa on edellisen porvarihallituksen aikainen vastakkainasettelu ay-liikkeen kanssa.

Liittomme uusi edustajisto aloittaa työnsä haasteellisista lähtökohdista. Syksyllä on sopimuskierros ja lentoliikenteen vapautumisen aiheuttaman murroksen suurin hyökyaalto toteutuu seuraavan nelivuotiskauden aikana. Työmarkkinajärjestöjen sisällä tapahtuvat rakennemuutokset tulevat entistä ajankohtaisemmiksi tulevalla hallintokaudella ja ne koskettavat myös Ilmailualan Unionia.

Muun muassa edellä mainittujen syiden takia on erittäin tärkeää vaikuttaa kevään edustajiston vaaleissa. On selvää, että päätöksentekoon tarvitaan kokemusta ja näkemystä mutta ilmailualan rakennemuutoksen takia olisi tärkeää saada edustajistosta myös mahdollisimman laaja-alainen. Erikokoisten ja erilaatuisten työpaikkojen näkemykset päätöksenteossa ovat ensiarvoisen tärkeitä. Ei ole oikein, että ainoastaan muutaman yhtiön edustajat tekevät koko alan työntekijöitä koskevat päätökset vaikkakin ne jäsenmäärältään ovat tällä hetkellä enemmistönä. Pitää muistaa, että ammattiliitto on solidaarisuuteen perustuva liike, jossa heikomman asian on aina oltava ensisijaisesti mielessä.

Ammattiosastoille on tarjottu mahdollisuus pienentää valitsijayhdistyksen perustajajäsenten määrää kymmenestä kolmeen henkilöön. Tällöin on tarjottu mahdollisuutta pienille työpaikoille saada ehdokkaita esille edustajiston vaaliin. Kaksi ammattiosastoa onkin tähän mahdollisuuteen tarttunut. Lisätietoa edustajiston vaaleista ja siihen liittyvästä on tarjolla tämän lehden siinä painoksessa, joka tulee liittomme äänioikeutetuille jäsenille.

ALPO PEHKONEN
liittosihteeri

- Finnair lentää yli 130 kohteeseen koti- ja ulkomailla.
- Lentoja on yli 100 päivittäin.
- Myyntipakkaamo palvelee yli 8 miljoonaa matkustajaa vuodessa.
- Matkustajien ennakkotilauksia pakataan 6000–10 000 kuukausittain.
- Sanomalehtiä niputetaan yli 4000 kpl päivässä.
- Työntekijöitä Mypassa on noin 70.
- Myyntipakkaamon kokonaispinta-ala on 3000 neliötä.
- Tavaraa tulee varastoon noin 100 lavaa viikossa yli 50 toimittajalta.

Tavaratalo taivaalla!

Finnair Catering Oy:n pre-order pakkaamossa neljän hengen tiimi kerää ja pakkaa muutama sata ennakkotilausta päivittäin, lentokoneisiin asiakkaiden omille paikoille toimitettavaksi. Maija-Liisa Parkkonen, Mariia Muhonen, Teuvo Kinnunen ja Antti Eerikäinen hoitavat työt tilauksesta laatikkoon kahdessa vuorossa työskennellen.

Valmiit tilaukset ovat lennoittain odottamassa lähettämöön siirtoa.

Mariia Muhonen teippaa lennoille menevät laatikot tiukasti kiinni.

Antti Eerikäinen on liimannut nimi- ja paikanumerotarran kassin kylkeen ja sinetöinyt kassin.

■ Finnair Catering Oy:n myyntipakkaamon vuonna 2000 valmistunut toimitalo sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman teknillisen alueen pääportin lähellä Vantaan pelastuskeskusta vastapäätä. Myyntipakkaamon (Mypa:n) toiminta

jakaantuu neljään osaan: varsinaiseen myyntipakkaamoon sekä, pre-order-, inflight- ja lehtipakkaamoon. Näiden lisäksi Mypassa toimii myös tavarantoimitus, varasto ja lähettämö. Lähettämö kerää kaikki pakatut tuotteet yhteen

paikkaan, josta kuormaajat noutavat ne ja toimittavat lennoille.

Varsinaisessa myyntipakkaamossa pakataan kaikki lentokoneissa myytävät tuotteet, sekä aterioiden yhteydessä ja virkistykseksi tarjottavat juomat.

Antti aloittaa keräilyn pater-nosturista.

Maija-Liisa hyllyttämässä lakuja.

Inflight-pakkaamo pakkaa lennoille maahantulokaavakkeet, lennoilla tarvittavat dokumentit, ruokalistat, lennoilla esitettävät videot, korvatulpat, silmälaput ja lasten lelut, sekä lukematoman määrän muita lennoilla tarvittavia pikku tuotteita.

Lehtipakkaamossa niputetaan lento-kohtaisesti kotimaiset-, ulkomaalaiset- ja myytävät sanoma- ja aikakauslehdet.

Pre-order pakkaamo (ennakkotilaus-pakkaamo) kerää ja pakkaa kaikki matkustajien ennakkotilaukset lennoille. Lähettämön henkilökunta keräilee valmiiksi pakatut trolit, kaapit ja laatikot, jotka catering kuormaus noutaa myyntipakkaamosta ja toimittaa lähteville lennoille.

Pre-order pakkaamo

Finnair Catering aloitti myyntituotteiden ennakkotilaustoiminnan 1990-1991. Vastaavaa toimintaa oli jo Tanskassa ja Ruotsissa aloitettu aiemmin. Ensimmäinen toimipiste sijaitsi silloisen päävaraston yhteydessä Vantaan Mantaalitiellä, missä sitä oli hoitamassa toistakymmentä henkeä. Pienen hetken pre-order pakkaamo toimi lentokonehalli 4:ssä. Silloisessa myyntipakkaamon tiloissa toiminut pak-

kaamo siirrettiin vuonna 1994 Savonlinnaan tekniikan töiden loputtua siellä. Savonlinnassa pakkaamo toimi seitsemän vuotta ja vuonna 2001 se siirtyi nykyiseen paikkaansa Mypaan. **Maija-Liisa Parkkonen, Teuvo Kinnunen ja Antti Eerikäinen** muuttivat työn perässä Savonlinnasta. Nykyinen tilausten ryhmäkeräily ja pakkausmenetel-

mä on supistanut henkilöstön neljään työntekijään, jotka työskentelevät kahdessa vuorossa.

Tilauksen kulku tuotekassiksi asiakkaalle

Asiakas valitsee haluamansa yli viisisataa tuotetta sisältävästä kuvastosta tai Finnairshop -nettisivulta joko ennen

Pakkaajat Mariia Muhonen, Maija-Liisa Parkkonen ja Antti Eerikäinen. Kuvasta puuttuu Teuvo Kinnunen.

matkaa, menomatkalta, tai menolen-
nolla paluumatkalta. Tilauslomakkeet
toimitetaan Tarttoon, Viroon kirjatta-
viksi tietokoneen tiedostoon lennoit-
tain. Finnairilla liitetään paikanume-
rot jokaiselle tilaukselle. Nämä tiedot
siirretään pre-order pakkaamon ko-
neille ja pakkaajat käynnistävät tuotteiden
keräämisen.

Keräilyssä saattaa olla kymmeniä
lentoja käsiteltävänä yhtä aikaa. Koko-
naistilausrivit lasketaan yhteen ja tuo-
tenimikkeet kerätään jokaiseen tilauk-
seen yhdellä kertaa. Yhdessä lokerossa
on siten Pekka Perusmatkustajan koko
tilaus: juomat, kosmetiikka ja karkit.

Lokerikkojen varauksen yhteydessä
tietokone tekee työjonot varaston au-
tomaattihisseille ja paternosturille. Pa-
ternosturissa on kosmetiikka ja monet
muut pienemmät tuotteen. Pateri on
kiertävä pystyhylykkö, jossa on yli vii-
sikymmentä tasoa.

Varaston automaattihissit tuovat ta-
varalavat keräilypisteeseen. Tavarala-
voilta tuotteet siirretään keräilypöy-
dälle, josta pääte näyttää lokerot joihin
ne siirretään. Lokerosta tilaus siirre-
tään hihnalla olevaan laatikkoon, joka
kuljettaa tilauksen hinnan päähän, jos-
sa tilaus siirretään kassiin, kassiin liite-
tään kuitti ja kassin kylkeen liimataan
tarra, jossa on henkilön nimi, lennon
numero ja paikanumero. Kassit sine-
töidään kiinni ja sijoitetaan kuljetus-
laatikoihin.

Laatikat lähettämön henkilökunta
kerää liitettäväksi saman lennon mui-
hin Mypasta lähteviin tuotteisiin. Kuor-
maajat noutavat kaikki tuotteet ja toi-
mittavat ne suoraan lentokoneisiin, jos-
sa lentoemännät toimittavat kassit asi-
akkaiden paikoille ennen kuin matkus-
tajat tulevat koneeseen. Lentoemännät
myös rahastavat asiakkaat lennon aika-
na.

Kiireiset matkustajat ovat kokeneet
tämän palvelun hyväksi ja vaivattomak-
si tavaksi hankkia tuliaistuotteet.

teksti ja kuvat ERKKI LUOTO

Liiton toimijat jalkautuvat kentälle

Liiton toimiston ja ammattiosastojen edustajia tulee kulu-
van vuoden aikana käymän oheisessa aikataulussa mainituilla
paikkakunnilla. Tavoitteena on tavata mahdollisimman mo-
nia ilmailualan työntekijöitä.

Kevään matka-aikataulu

<i>Paikkakunta</i>	<i>Päivä</i>
Kajaani	22.3.
Kuopio	22.3.
Jyväskylä	23.3.
Lappeenranta	26.3.
Joensuu	27.3.
Ivalo	16.4.
Vaasa	26.4.
Seinäjoki	25.–27.4.
Kokkola	25.–27.4.
Helsinki-Vantaa	9.–11.5.
Helsinki-Vantaa	9.–11.5.
Helsinki Malmi	14.–16.5.
Oulu	28.–31.5.
Kemi	28.–31.5.
Rovaniemi	28.–31.5.

Syksyn matkat

Syksyllä käydään vielä seuraavilla
paikkakunnilla: Mikkelissä, Savonlin-
nassa, Varkaudessa, Tampereella, Po-
rissa., Turussa, Maarianhaminassa,
Kittilässä, Kuusamossa ja Enonteki-
össä. Syksyn matka-aikataulusta ker-
rotaan tarkemmin syksyn ensimmäi-
sessä Unionissa.

Matkajärjestelyihin liittyvät muu-
tokset aikatauluun ovat mahdollisia.
Asemille toimitetaan vielä erikseen
kutsut, joissa kerrotaan tarkemmat
ajat ja paikat.

Tervetuloa keskustelemaan liitosta,
ajankohtaisista asioista, työehdoista,
tai mistä vain mieleen tulevasta!

IAU:n juhlavuosi 2007 on vilkas toimintavuosi

■ Alkanut vuosi on Ilmailualan Uni-
on IAU ry:n 50-vuotisjuhlavuosi. Juh-
lia vietetään työn lomassa monin eri
tavoin. Toimintavuosi on myös kes-
kusjärjestö SAK:n 100-vuotisjuhla-
vuosi.

Valmistautuminen seuraavaan työ-
ehtosopimuskierrrokseen on jo alka-
nut. Liiton hallitus on pyytänyt am-
mattiosastojen kantoja työehtosopi-
muskierrroksen yleistavoitteisiin ja
asiapainotuksiin. Nämä ammattiosas-
tojen kannat tuli toimittaa liitolle tam-
mikuussa. Liiton hallitus päättää ja an-
taa niistä selonteon edustajiston kevät-
kokoukselle. Ammattiosastojen jäsen-
ten esityksiin perustuvat yksilöidyt so-

pimusmuutosesitykset tulee ammatti-
osastojen toimittaa liitolle huhtikuun
puolivälissä.

Vuosi 2007 on edustajiston vaali-
kokousvuosi. Keväällä valitaan liiton
edustajisto, joka valitsee muun hallin-
non toukokuun vaalikokouksessa. Hal-
lintojen toimikausi on 2007–2011.

Toimintavuonna toteutetaan myös
liiton toimiston henkilökunnan ja hal-
lituksen käynnit ammattiosastojen
toiminta-alueilla. Tämän vuoden ai-
kana käydään vähintään kerran jokai-
sella lentoasemapaiikkakunnalla.

SY:n yritys vesittää yt-laki epäonnistui

Yt-lain uudistus parantaa vuoropuhelua työpaikoilla

■ Yhteistoimintalain kokonaisuudistus lisää työntekijän vaikutusmahdollisuuksia oman työpaikan asioihin, vahvistaa työntekijöiden tiedonsaantia ja edistää heidän osaamistaan. Uskon, että uudesta yt-laista tulee nykyistä lakia enemmän työpaikkojen kehittämisen puitelaki. Uusi laki on myös nykyistä paljon yksinkertaisempi ja helpompi toteuttaa työpaikoilla, sanoo SAK:n edunvalvontaosaston johtaja Lauri Lyly.

Lylyn mukaan neuvotteluprosessin selkiyttäminen yksimielisyyttä haakevaksi parantaa henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia. Yt-neuvottelut on myös käytävä aina, kun esimerkiksi työtehtävissä, työmenetelmissä tai töiden järjestelyissä on tapahtumassa olennaisia muutoksia.

– Uuden lain mukaisessa henkilöstösuunnitelmassa on selvitettävä nykyistä paremmin henkilöstön rakenne ja kehitysnäkymät, periaatteet eri työsuhtemuotojen käytöstä, tarvittavasta ammatillisesta osaamisesta sekä koulutustavoitteista. Myös alihankinnan ja vuokratyövoiman käytöstä on saatava aikaisempaa enemmän tietoa. Toisin sanoen uuden lain ansiosta työpaikoilla tiedetään nykyistä paremmin, millä työvoimalla ja osaamisella työ yrityksessä tehdään, Lyly toteaa.

– Yt-lain uudistamisen yhteydessä Suomen Yrittäjät ovat väittäneet, että työpaikkojen yhteistoiminnan parantaminen on este työllistämiselle. Mielestäni nykyaikaisilla ja hyvin toimivilla työpaikoilla halutaan ja tarvitaan enemmän yhteistoimintaa. Vain niin syntyy yrityksissä innovaatioita ja hy-

vä tuottavuus. Väitänkin, että jos yksittäinen yrittäjä saisi valita noudattaako nykyistä vai uutta lakia, yhdeksän kymmenestä valitsisi uuden lain, Lyly huomauttaa.

– Valitettavasti tämänkin lain valmistelussa on selvinnyt, ettei Suomen Yrittäjillä ole halua tai kykyä sopia asioita kolmikannassa. Sopimussyhteiskuntaan kuuluu myös kuunnella ja huomioida muut näkemykset. Yrittäjien purkaus onkin outoa, sillä heidän jatkuvasti vaativat paikallisen sopimisen lisäämistä. Nyt kun näin tehtiin tämän lakiesityksen avulla, reaktio onkin tällainen. Tilanne kuvaakin hyvin yrittäjien to-

dellista paikallista sopimishalua, Lyly toteaa.

– Lakiuudistus saatiin aikaiseksi, koska palkansaajarintama oli yhtenäisen tavoitteissaan ja työskentelyssään. Kolmikantaisen komitean esitys on hallituksen ja eduskunnan käsittelyssä muuttunut vain hyvin vähän. Missään muutoksissa ei puututtu ay-liikkeen tärkeinä pitämiin asiakysymyksiin eikä lain soveltamisalaan. Näin ollen komitean käsittelyn jälkeen esitetyt vaatimukset lakiesityksen huonontamisesta ovat vesittyneet kokonaan, Lyly muistuttaa.

SAK/Viestintä

Lauri Lylyn mielestä tilaajavastuussa on kyse työelämän rehdeistä pelisäännöistä.

Arto Kujala

IAU:laiset luottamusmiehet saivat koulutusta muutosturvainsäädännöstä, tilaajavastuulaista sekä uudesta yt-laista jo viime vuoden puolella.

Uusi yt-laki hyväksyttiin

Eduskunta hyväksyi 13.2.2007 hallituksen esityksen laiksi yhteistoiminnasta yrityksissä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Entiseen lakiin verrattuna myös lain soveltamisala laajenee. Uuden lain mukaan yhteistoimintaneuvottelut on jatkossa käytävä kaikissa yrityksissä, joissa on vähintään 20 työntekijää. Nykyinen raja on 30 työntekijää. Lisäksi lain soveltamisaluetta laajennetaan muun muassa säätiöihin ja yhdistyksiin. Hallituksen esityksen mukaan uuden lain ja siihen liittyvien muiden lakien muutoksien on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esityksen alkusanoissa todetaan:

”Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki yhteistoiminnasta yrityksissä ja laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä. Esityksessä on otettu huomioon Suomea kansainvälisesti sitovat säännökset. Lakien säännöksissä korostetaan aikaisempaa enemmän yhteistoiminnan henkeä ja yksimielisyyteen pyrkimistä.

Yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia sovellettaisiin eräin rajoituk-

sin yritykseen, jossa työskentelee säännöllisesti vähintään 20 työntekijää. Lain soveltamisala laajenisi myös siten, että sen piiriin kuuluisivat kaikki yritykset ja muut yhteisöt ja säätiöt siitä riippumatta, onko niiden toiminta tarkoitettu voittoa tuottavaksi ja mikä taho niitä rahoittaa.”

Työelämän kehittämislaki

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Ihainen** totesi viime syksynä yhteistoimintalaista syntyneen hallituksen esityksen olevan SAK:n mielestä tasapa-

inoisen kokonaisuuden, joka uudistaa vanhaa yt-lakia työelämän kehittämislaiksi. Uusi laki lisää aikaisemmin toteutettujen muutosturvainsäädännön ja tilaajavastuulain kanssa työelämän oikeudenmukaisuutta.

Yhteistä koulutusta

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat järjestäneet ja järjestävät yhteistä koulutusta uudesta yt-laista ja siihen liittyvistä laeista. IAU:ssa järjestettiin viime joulukuussa luottamusmiespäivänä koulutus kaikille luottamusmiehillä muutosturvainsäädännöstä, tilaajavastuulaista sekä uudesta yt-laista. Koko päivän kestäneen koulutuksen veti innostavasti SAK:n johtaja **Lauri Lyly**, joka oli myös jäsenenä uutta lakia valmistelleessa yt-lakikomiteassa. IAU:n on tarkoitus järjestää yhdessä työnantajaliiton kanssa yt-lakikoulutusta eri työapaikkojen yt-osapuolille ensi syksynä.

TAPANI KAUTTO

SAK 100 vuotta

■ Huhtikuussa 1907 perustettu SAK juhlii satavuotistaivaltaan vuoden 2007 aikana eri puolilla Suomea. Liikkeelle on lähdetty tammikuun lopussa Unelmaduuni-seminaarilla. SAK:laisten liittojen aktiiveille suunnattu tapahtuma kokosi satoja omien alojensa ammattilaisia pohtimaan esimerkiksi luottamushenkilöiden työtä ja asemaa 2000-luvun työelämässä

SAK:n virallisena syntymäpäiväviikonloppuna, huhtikuun puolivälissä pääsevät kaikki suomalaiset osallistumaan omilla eri paikkakunnilla jär-

jestettäviin toritapahtumiin. SAK 100 vuotta -kakkukahvit tarjoillaan ammattiosastojen toimesta työpaikoilla 13.4 ja 14.4 toreilla paikallisjärjestöjen toimesta. Virallinen juhlatiikonloppu on 13-15.4, jolloin SAK:n valtuusto, hallitus ja henkilökunta, sekä jäsenliittojen hallinnot kokoontuvat Tampereella.

Lisäksi syksyn 2007 aikana järjestettävät viisi aluejuhlaa kokoa yhteen tuhansia SAK:n aktiiveja juhlistamaan keskusjärjestön merkkivuotta.

Myös muita juhlia

SAK:n lisäksi vuonna 2007 juhlii satavuotisjuhliin työnantajajärjestö EK sekä Suomen eduskunta, joka viettää satavuotisjuhlia kevättalvesta 2006 keuhkokuuhun 1. päivänä 2006 tulee kuluneeksi sata vuotta siitä, kun säädetyt hyväksyivät uuden valtiopäiväjärjestyksen ja vaalilain. Toukokuuhun 23. päivänä 2007 tulee kuluneeksi sata vuotta yksikamarisen eduskunnan ensimmäisestä täysistunnosta. Juhlakautena eduskunta kokoontuu kahteen juhlaistuntoon, 1.6.2006 ja 23.5.2007.

Kokemusta ja uuttakin voimaa edunvalvontaan

■ Pääluottamusmiehet 1. helmikuuta 2007 alkaneelle on valittu. Pääluottamusmiehet ovat Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajia työpaikalla. Heidän toimialueensa käsittää kyseisen yrityksen palveluksessa olevat, Ilmailualan Unioni IAU ry:n ammattiosastoon kuuluvat ja IAU:n sopimusallalla työskentelevät henkilöt. Yrityksien pääluottamusmiehet samoin kuin työsuojeluvaltuutetut ovat myös IAU:n edunvalvontavaliokunnan jäseniä.

Ilmailualan Unioni IAU ry:n pääluottamusmiehet 1.2.2007-31.1.2009

Yhtiö

ABB Oy
AntiDeIcing ADI Oy
Blue1 Oy
Finnair Oyj
Finnair Cargo Oy
Finnair Catering Oy
Finnair Facilities Management Oy
Finnish Commuter Airlines Oy
Insta DefSec Oy
Inter Handling Oy
Keski-Suomen Lentokuorma Oy
Lassila & Tikanoja Oyj
North Ground Handling Oy
Northport Oy
Penauille Servisair Finland Oy
SAS Ground Services Finland Oy
YIT Kiinteistötekniikka Oy

Pääluottamusmies

Jorma Petra
Juha Wahlsten
Jouni Lehtinen
Reijo Hautamäki
Pasi Rönk
Ilkka Kero
Martti Holopainen
Kim Jääskeläinen
Jari Eteläinen
Jarkko Piiroinen
Kristiina Häkkinen
Pyy Young
Juhani Haapasaari
Pekka Kähkönen
Minna Stackelberg
Mikko Tuunanen
Pekka Laaksonen

Varapääluottamusmies

Pekka Siljala

Antti Hurme
Esa Suokas
Vesa Forsblom
Tapio Jalava

Margit Nieminen

Sami Kilponen
Markku Elomaa

Kristiina Björkman

Puoli vuosisataa ammattiliittotoimintaa ilmailualalla

Ensimmäinen ilmailualan ammattiliitto, Suomen Ilmakuljetus-Unioni perustettiin Helsingissä tammikuun 16 päivänä 1957. Silloisen Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto SAK:n hajaannus alkoi samana vuonna. Niinpä alalle perustettiinkin toinen ammattiliitto, Ilmakuljetusalan Ammattiliitto 17 päivänä heinäkuuta 1962. Edellä mainitut ilmailualan liitot purkautuivat 6. syyskuuta 1969 ja perustivat yhdessä samana päivänä Ilmailualan Unionin, joka eheytyneistä ammattiliitoista ensimmäisenä liittyi Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:hon.

S o p i m u s.

Me allekirjoittaneet rekisteröidyt yhdistykset perustamme täten "Suomen Ilmakuljetus-Unioni"-nimisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena on oheistettujen säästöjen mukaisella tavalla toimia lento- liikenteen ja siihen liittyvillä aloilla työskentelevien henkilöiden muodostamien rekisteröityjen yhdistysten koemaata käsittävänä yhdyssiteenä ja keskusliittona.

Helsingissä tammikuun 16 päivänä 1957.

Lentokone levyseppien ammattiosasto r.y.

Urho Ojala Ehkki Järveläinen

Helsingin Lentokentän Kuormaaajien Ammattiosasto r.y.

Pekka T. Nieminen Kalle Saarola

Lentokonekorjaamoväen Ammattiosasto r.y.

Olavi Väinö Pentti Lehtinen

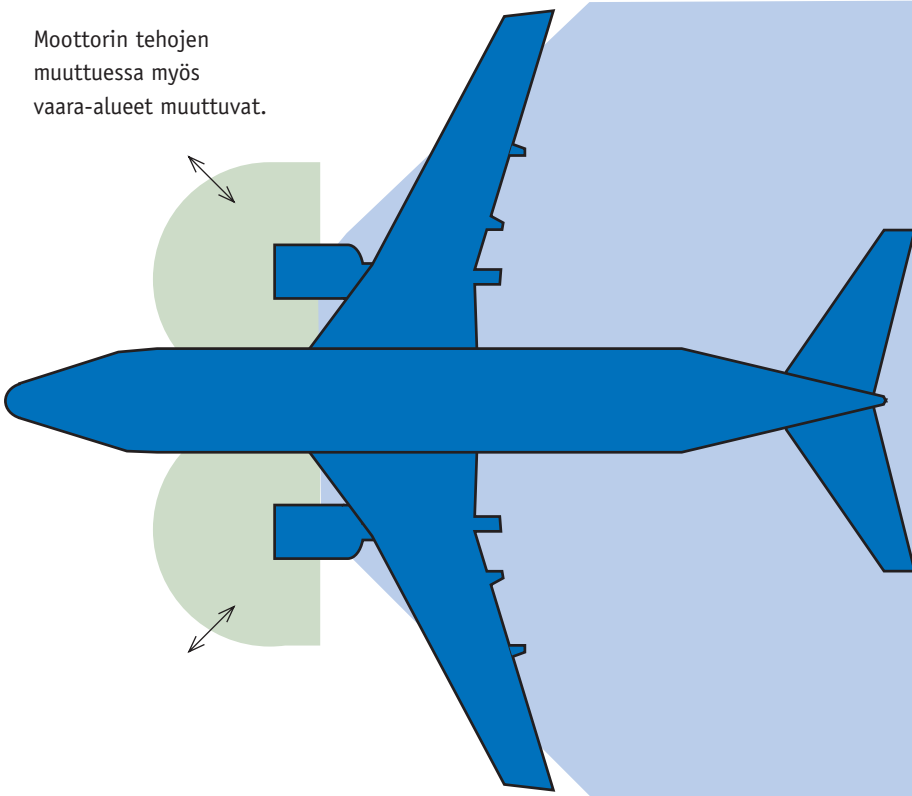
Suomen Ilmakuljetus-Unionin perustamissopimus vuodelta 1957, sen allekirjoittaneita henkilöitä sekä heidän edustamiensa ammattiosastojen jäseniä on kiittäminen liittomuotoisen ammattiyhdistystoiminnan aloittamisesta ilmailualalla. Kiitos heille!

Helsingissä 16. tammikuuta 2007
Ilmailualan Unioni IAU ry

Onko mitään nyrkkisääntöä?

Lentokonemoottorien vaara-alueet

Moottorin tehojen muuttuessa myös vaara-alueet muuttuvat.

Unioni lehdessä 05/06 kerrottiin lentokonemoottoriin imeytyneistä ihmisistä. Artikkelin herätti kysymyksiä siitä, miten vaara-alueet pitäisi määritellä.

■ Moottorin imuvoima riippuu kaasuvivun asennosta. Pienimmällä tyhjäkäyntiteholla vaara-alue (alue, jolta moottori imaisee ihmisen sisäänsä) on pienissä koneissa muutamia metrejä. Isoimmissa moottoreissa minimityhjäkäyntitehojen imun vaara-alue on heti suurempi.

Kun kaasuvipuja liikutetaan, moottorin tehot muuttuvat ja vaara-alue kasvaa moninkertaiseksi hetkessä, ol- len lentoonläheteoilla jo toistakymmentä metriä halkaisijaltaan. Entä on-

ko lentokonemoottorien imun vaara-alueille mitään nyrkkisääntöä?

Ei ole. Moottorit ja koneet ovat erilaisia, imun vaara-alueet vaihtelevat. Koneen valmistajan manuaalista löytyy tarkin mahdollinen ennuste. On viisainta odottaa, että moottorit ovat sammuneina, ennen kuin lähestyy konetta. Entä missä sitten on turvallista odottaa moottorien sammumista?

Tämä on jälleen kerran konekohtainen asia, joka on syytä selvittää työnantajan kanssa ennen työn aloittamis-

Vuokratyölle on laadittava pelisäännöt

SAK:n vaatimuslistassa muun muassa vakituinen työsuhde ja työsuhteiden tasavertaistaminen.

■ SAK haluaa parantaa vuokratyöntekijöiden asemaa tekemällä vuokratyösuhteesta pääsääntöisesti vakituinen työsuhde. Järjestön kaavailemia parannuksia vuokratyösuhteeseen on pohdittu juuri valmistuneessa raportissa "Pelisäännöt vuokratyölle".

SAK:n mukaan vuokratyöntekijöiden työehdot ja erityisesti työsuhtedurva ovat käytännössä hyvin heikkoja. Työsuhteen kesto on riippuvainen käyttäjäyrityksen tilauksesta. Vuokratyön käyttö vaikuttaa merkittävästi myös käyttäjäyrityksen henkilöstön asemaan. Työntekijät on saatettu korvata osittain tai jopa kokonaan vuokratyövoimalla. Tällä tavoin käyttäjäyritykset siirtävät osan työnantajavastuustaan vuokratyövoimalle. Vuokratyön käytön voimakas lisääntyminen vääristää työmarkkinoita ja luo epätervettä kilpailua työehtojen kustannuksella.

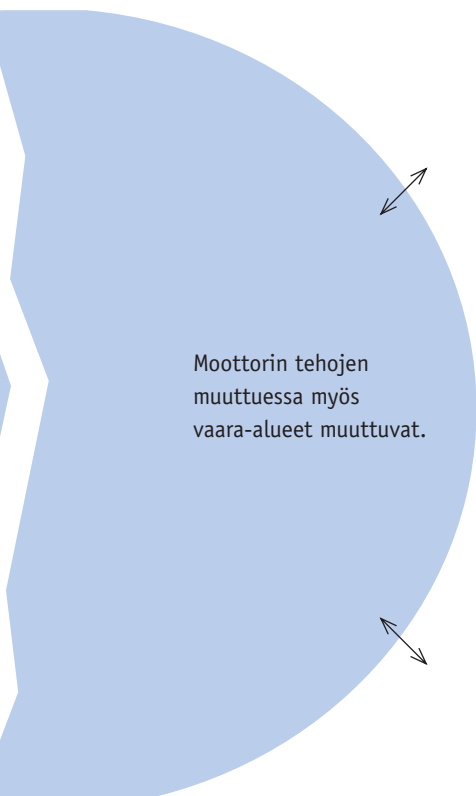
Työsopimuslaki ei anna riittävästi nykymuodossaan suojaa vuokratyöntekijälle tai käyttäjäyrityksen työntekijöille tilanteissa, joissa vuokratyötä käytetään. Alaa ei myöskään ole riit-

tävästi säännelty työehtosopimuksin, vaan lähinnä on tehty yksittäisiä yrityskohtaisia työehtosopimuksia, SAK toteaa.

Järjestön mielestä vakituinen työsuhde asettaisi vuokratyöntekijät yhdenvertaiseen asemaan suhteessa muihin työntekijäryhmiin riippumatta siitä, kuka on heidän työnantajansa. Vakituisen työsuhteen myötä myös vuokratyöyritys joutuu kantamaan työnantajavastuuta ja noudattamaan muun muassa yhteistoimintalakia vuokratyöntekijöiden osalta kuten muutkin yritykset.

Käyttäjäyrityksen luottamushenkilöillä on SAK:n näkemyksen mukaan vain vähän mahdollisuuksia puuttua vuokratyövoiman käyttöön tai edes neuvotella vuokratyöntekijän työsuhteen epäkohdista. Luottamusmiessopimusten valtuudet ulottuvat yleisesti vain käyttäjäyritykseen eikä ulkopuoliseen työvoimaan. Vain laajentamalla henkilöstön edustajien toimintaoikeuksia he pystyvät valvomaan vuokratyöntekijöiden työsuhteen ehtoja.

SAK/viestintä

Moottorin tehojen muuttuessa myös vaara-alueet muuttuvat.

ta. Muista myös, että käyvän suihku-moottorin takana oleva vaara-alue on suuremmissa moottoreissa **jopa 500 metriä**.

Internetin **youtube** -sivuilta löydät hakusanoilla "jet engine power" sekä "sucked into jet engine" videotätkiä, jotka näyttävät näiden suihkumoottorien vaarat.

teksti MARKUS BERG
piirros SANNA KALLIO

SAK esittää, että työntekijöiden aseman parantamiseksi on välttämätöntä:

1. parantaa vuokratyöntekijöiden asemaa niin, että vuokratyösuhde on pääsääntöisesti vakituinen työsuhde
2. laajentaa käyttäjäyrityksen henkilöstön edustajien neuvottelu- ja toimintaoikeuksia
3. turvata käyttäjäyrityksen henkilöstön asema vuokratyötä käytettäessä
4. sopia takuupalkasta, mikäli vuokratyöyritys ei pysty tarjoamaan työntekijälleen työtä
5. nostaa vuokratyöntekijöiden työterveyshuollon taso vähintään käyttäjäyrityksen työntekijöiden tasolle.

San Fransisco—New York

Polkupyörällä Yhdysvaltojen halki

Avioniikka-asentaja Niko Koskela, sekä lentokonemekaanikot Harri Hirsimäki ja Jari Leino ajoivat polkupyörällä Yhdysvaltojen halki 2.9.–16.10.2006.

California Carson pass

■ Seikkailunhaluiset miehet kokeilivat vaihtelevassa maastossa omia rajojaan ja pyörien kestävyyttä.

Mistä saitte idean pyöräillä San Fransiscosta New Yorkiin?

– Minä sitä taisin Nikolle ehdottaa jollain lenkillä noin vuotta ennen kuin reissuun lähdettiin. Olin lukenut jotain matkakertomuksia vastaavanlaisista retkistä, ja tuntui, että itsekkin voisi koittaa vähän erilaista ”lomaa”, kertoo Harri Hirsimäki.

Jari: – Joo kaverit oli jutellut ko. matkasta ja käski lukea netistä yhdestä suomalaisesta jannusta, joka oli ajanut Amerikan halki. Siitä se kiinnostus pikkuhiljaa heräs. Olin hieman epävarma lähdöstä vielä alkukeväästä, mutta sitten hommasin uuden pyörän ja asia oli selvä.

Näitte matkallanne useita osavaltioita. Mitä muistoja näistä osavaltioista jäi päällimmäisenä mieleenne?

Faktaa

- 45 ajopäivää
- kokonaismatka 6 461 km
- kokonaisajoaika 292 h
- keskinopeus 22,1 km/h
- keskim. päivämatka 144 km
- keskim. ajoaika/pv 6,5 h
- pisin päivämatka 200 km
- pisin päivä ajoajassa 8 h 50 min
- lyhin päivämatka 77 km
- lyhin ajoaika 3 h 15 min
- lepopäiviä 0
- huippunopeus 88 km/h (Jari Appalakeilla)
- pystynousua kokonaissuudessaan noin 40 000 m
- pisin luotisuora tienpätkä 85 mailia
- kampikierroksia noin 1,2 miljoonaa
- kaloreita noin 175 000 kcal
- dollareita noin 3 000/naama
- polkupyörän paino tavaroineen n. 35–40 kg

California

– Alkuhämmennystä. Reissun ensimmäinen yö tuntemattoman jannun takapihalla. Nousu Sierra Nevadan vuoriston yli, heti reissun alkuun sellainen nousu oli aika kovaa touhua. Tuota ensimmäistä nousuahan ajettiin koko päivä, eikä silti päästy ihan ylös asti. Joo alkuhummassa mentii vielä Californiassa ja Nevadassa. Ehkä reissun kovin päivä oli tuo kolmas päivä kun ajettiin sata kilsaa ylämäkeä ja ei vielä päästy Car-

Utahista jäi mieleen kanjonit ja pienet kylät.

son passille. Ja pienenä yllärinä heti kylän jälkeen lappu: "No services next 35 miles".

Nevada

– Aavikoiden kuumuus, tyhjiys ja välimatkat. Pitkät laaksot. Ja yks juoppo hommasi meille gallonan maitoa yhden kaupan pihassa.

– Minä henkilökohtaisesti tykkäsin aika paljon Nevadasta, sanoo Jari.

Utah

Kanjonit. – Joo kanjoneita ja pieniä kyliä. Oli eka kerran pieniä ongelmia. Oltiin Milfordissa ja kylän toinen motelli oli täynnä ja toisen motellin pitäjä oli kylmän viileesti jättänyt respaan lapun: "I'll be back". No siinä ooteltiin kahden naisen kanssa tunti pari ja sieltä se äijä vihdoon ja viimein saapu ja saatiin huone. Ne kaks naista oli muuten kävelemässä Amerikkaa halki. Kesti kuulemma seitsemän kuukautta.

Colorado

Lumihuiput. Reissun korkein kohta, Monarch Pass, noin 3500 m. Märkänä ja kylmästä kohmeesta saapuminen Puebloon, johon loppui "alkupään" vuoristot reilun 2000 km jälkeen.

– Joo. Colorado oli ehkä kaunein osavaltio. Todella hienoja maisemia. Ja mahtuihan sinne eka kokonainen sadepäiväkin.

Kansas

– Viljasiilot, jotka näkyivät aavalla kauas, lienee parikymmentäkin mailia. Tasaista maata, maissipeltoja silmän kantamattomiin. Nähtiin muuten n. 15 cm pitkä hämähäkki siellä!

Missouri

– Missourista jäi mieleen kuinka etukäteis-suunnitelmissa ei ollut edes huomattu, että siellä on sellainenkin "vuoristo" kuin Ozark Mountains. Tasamaa siis loppui hieman yllättäen Missourissa jo noin 1000 km jälkeen. Ei jäänyt paljoa mieleen, maisemat oli välillä kuin meillä Suomessa.

Illinois

– Mississippin ylitys. Chester niminen kylä. "Kipparikallen" syntymäpaikka.

Kentucky

– Osavaltio jossa ei turistin englannintaidolla meinannut ymmärtää eikä tulla ymmärretyksi... Motellin tädin puheesta ei saanut mitään selvää, mutta huone kuitenkin saatiin.

Virginia

– Appalakit tietysti. Ja pirtelökiskalalla tapaamamme metsuri, joka ei ollut eläessään juurikaan poistunut siitä piirikunnasta, johon oli syntynyt. Ei ollut ikinä käynyt Virginian ulkopuolella. Pisti miettimään, kun oli itse jo nähnyt 8 osavaltiota fillarin selästä. Virginiassa

Aavikoiden kuumuus, tyhjiys ja välimatkat jäivät mieleen Nevadasta.

oli myös reissun viimeiset vuoret. Lyhyitäpä olivat nousut verrattuna länteen, noin tunnin per nappi. Aamuisin oli aika kylmä ilma.

West Virginia

– Täällä ei ajettu kuin parikymmentä mailia. Kapeat tiet ja rekkoja liikenteessä.

District of Columbia

– Washingtoniin saavuttiin ensin Highway 1:sta ja loppumatka mutkeltiin ulkoilureittejä pitkin. Ronald Reagan National Airportilla mentiin ihan kiitotien kynnykseltä. Se lentokentän päässä ollut puisto jäi mieleen. Suomessa kun ei sallita tällaista huvia että saisi katella lentsikoita läheltä. Ko. puisto oli noin 150 metriä kiitotien päästä ja koneet veti kyllä ihan läheltä yli.

Maryland

– Baltimoressa oli maraton sinä päivänä kun ajelimme sen keskustan läpi. Keskusta oli suljettu autoilta.

Pennsylvania ja New Jersey

– Meni aika huomaamatta... Yllättävän metsäistä oli maasto vielä 40 mailia New Yorkista. Joo ihan maaseutua oli. Sitte yks kaks yllättäen erään joen jälkeen alkoi taajama-alue ja sitä riittikin sitten loppuun asti.

New York

– New Yorkiin saapuminen jäi tietysti mieleen. Helppo ei viimeinenkään päivä ollut, niin kuin voisi kuvitella. Oli kylmä aamu ja aamupäivä ja matkaa taisi olla kuitenkin 60 mailia. Viimei-

Yöpyminen Nevadassa.

set 30 mailia ajettiin kaupunkialueella. Manhattanilla oli mukavaa ajaa. Niin täysin erilaista kuin koko matkalla sitä ennen. Kyllä siellä pyöräilijäkin tilansa saa, kunhan sen itse ottaa. Eikä tuntunut vaaralliselle.

Mikä oli mielestänne kaunein osavaltio, miksi?

- Utah. Kanjonit oli upeita paikkoja.
- Colorado. Hienot maisemat vuoristossa. Komeat laaksot missä oli järviä ja takana lumihuippuinen vuoristo – uskomattoman kaunista.
- Colorado. Todella hienoja maisemia.

Miten pyörät kestivät, ottiko fyysisesti koville?

– Pyörät kestivät ilman suurempia ongelmia. Jotain korjattiin teipillä, pinnoja kiristeltiin ja ketjua rasvattiin. Kumeja paikkailtiin muutaman kerran. Yllättävän vähän. Ja yleisin puhkaisija oli okaan piikki. Fyysisesti kovaa saat-
toi olla milloin tahansa, maastosta riip-

pumatta, jos sattui ns. huono päivä. Yleensä matka kuitenkin sujui ilman suurempia tuskia. Loppumatkasta, viimeiset pari viikkoa, oli jo elimistössä havaittavissa sellaista yleisväsymystä. Räjähävytyttä ei enää ollut reisissä. Mutta sitä matkavauhtia jaksoi kyllä ajaa ongelmitta.

– Minä jouduin käyttämään matkan alussa 10 päivää nilkkatukea, kun olin venäyttänyt nilkan pari viikkoa ennen reissua tyky-päivillä. Noin $\frac{3}{4}$ matkasta käytin myös rannetukea vasemmassa ranteessa, mikä ehkäisi ranteen ja nilkan puutumista.

– Mulla meni eniten renkaita hajalle, ehkä viisi tai kuusi kertaa. Matka ei ollut fyysisesti liian rankka. Välillä tuntui päivän lopussa, että energiat on aika vähissä, kun ei siinä päivän aikana pysynyt kumminkaan syömään kulutusta vastaavasti. Kumminkaan ei tuntunut kertaakaan siltä, että olisi tarvinnut pitää lepopäivää. Aikatauluhan meillä oli suhteellisen tiukka kun lomaa oli seitsemän viikkoa, joten nähtävyyksien kiertelyyn ei jäänyt aikaa.

Missä tai miten yövyitte?

– Ehkä reilu puolet öistä motellissa. Loput teltassa: leirintäalueella, aavikol-

Märkänä ja kylmästä kohmeesta Coloradossa.

Laaksomaisema Coloradossa.

Perillä Manhattanilla hotellia etsimässä.

la, vuoren huipulla, kaupungin puistossa. Leirintäalueilla ei välttämättä ollut mitään palveluja. Vähimmillään vain juokseva vesi.

Miten paljon teillä oli tarvikkeita mukana ja miten ruokailut hoituivat?

– Teimme matkaa ilman huoltojoukkoja. Siis kaikki mukana laukuissa koko ajan. Teltat, makuupussit, ruoanlaittovälineet, vaatteet, työkalut, varaosat, vesi jne. Ruuat kokattiin itse retkikeittimellä. Ruokavaliota täydennettiin hampurilaisilla ym. tarpeen vaatiessa, tai jos ei ollut ruokakauppaa, vaan pelkkiä ravintoloita. Sai syödä kaikki, mitä meni alas ja reissussa lähti painoa 5 kiloa. Juomana usein sokerista limua, ja varsinkin alkumatkasta maitoa. Ihan alussa jopa Half-and-halfia, jossa on ravintoarvot kohdallaan – 9% rasvaa (annoksena tietysti 1 gallona). Pastaa syötiin melkein joka päivä. Päivällä elettiin leivällä, Philadelphia-juustolla ja leikkeillä.

– Suunnistaminen tapahtui Adventure Cycling Associationin kartoilla, ilman GPS:ää. Eikä oikeastaan eksytty. Kylissä sai aina apua kysymällä. Muutenkin apua oli tarjolla hyvin. Siis jos yleensä oltiin ihmisten ilmoilla.

– Sää oli myös kohdallaan, matkan aikana oli vain kaksi sadepäivää. Ihmiset oli tosi ystävällisiä ja joka päivä uteliaita tuli kyselemään että minne ollaan matkalla. Ja vielä viikko ennen kuin oltiin perillä ihmeteltiin että onpas teillä pitkä matka, kun eivät tienneet että oltiin ajettu jo viisi viikkoa.

Minne seuraavaksi?

– Jaa, pitää tässä tyytyä pienempiin pyöräilyreissuihin toistaiseksi, mutta vuoden parin päästä voi olla taas kutina lähtee jonnekin.

– Australian ympäriajo pyörii mielessä...

Haastattelu: MARKUS BERG
kuvat: NIKO KOSKELA ja JARI LEINO

Ulkomaalaiset työntekijät tervetulleita -seminaari

Pekka Karjalainen

Seminaariin osallistui noin 150 vierasta.

Työmarkkinakeskusjärjestöt järjestivät yhdessä työperusteiseen maahanmuuttoon keskittyvän seminaarikiertueen tammikuussa 2007.

■ Työmarkkinakeskusjärjestöjen seminaarikiertueen mottona oli, että ulkomainen työvoima ja monikulttuurisempi työelämä on nähtävä rikkautena ja mahdollisuutena, ei uhkana. Työperäinen maahanmuutto on tervetullut ja välttämätön lisä suomalaiseen työelämään koska eläköitymisestä johtuvan suuren sukupolvenvaihdon laskeaan vähentävän työikäisten määrää 300 000 hengellä vuoteen 2030 mennessä.

Keskeistä asiassa on se, että ulkomaista työvoimaa tarvitaan täydentämään suomalaista työvoimaa, ei korvaamaan sitä. Tärkeintä on työttömien suomalaisten ja täällä jo asuvien ulkomaalaisten nopeampi ja tehokkaampi työllistäminen. Ulkomaalaisten työntekijöiden pääsy suomalaiseen työelämään on tehtävä helpommaksi. Keinoina voisi olla suomen ja ruotsin kielten oppimisen tehostaminen sekä ulkomailta suoritettujen tutkintojen muunkoulutus ja näyttötutkintojen kehittäminen.

Työmarkkinajärjestöt yhdessä sitoutuvat edistämään suotuisan asenneilmaston muodostumista työpaikoilla ja torjumaan ennakkoluuloja, tietämättömyyttä ja rasismia.

Seminaarikiertue kulki tammikuun aikana ympäri Suomea ja jokaisessa tapahtumassa oli arvovaltainen alustaja joukko. Kiertue alkoi Kajaanista ja tuli Joensuun, Vaasan, Turun ja Tampereen kautta Helsinkiin. Osallistujia tilaisuuksissa oli runsaasti ja Helsingin tilaisuuteen oli saapunut 150 kuulijaa.

Helsingin seminaari

Seminaari Helsingissä pidettiin 25.1. 2007 Kuntatalolla. Tilaisuuden vetäjänä toimi apulaisjohtaja **Matti Viialainen** SAK:sta. Ensimmäisen puheenvuoron käytti puheenjohtaja **Lauri Ihalainen** SAK:sta. Hän toivoi ulkomaalaisten runsaampaa järjestäytymistä sekä satoja uusia ulkomaalaistaustaisia luottamushenkilöitä. Asiantuntijapuheen-

vuoron käytti johtaja **Mervi Virtanen** työministeriöstä. Hän kertoi maahanmuuttajien työttömyydestä sekä työttömyyden syistä. Maahanmuuttajien koulutusta linja-autonkuljettajiksi valotti rehtori **Tuula Leiri** Liikenne alan ammattioppilaitoksesta. Luottamusmies puheenvuoron käytti pääluottamusmies **Pasi Koliseva** HK-ruokatalot Oyj:stä toivoen maahanmuuttajia aktiivisemmin mukaan ammattiyhdistystoimintaan. Tilaisuuden päätti apulaishohtaja **Markku Jalonen** Kunnallisesta työmarkkinailaitoksesta.

Henkan puheenvuoro

Liittomme jäsen laadunvarmistaja **Henry Appleton** Finnair Catering Oy:stä kertoi maahanmuuttajan näkökulman. Hän saapui Suomeen Jamaikalta vuonna 1983. Hyvin elävästi ja humoristisesti hän kuvaili elämänsä ja kokemaansa täällä kylmässä ja välillä kolkossakin maassa. Yleisön nauruhermoja hän kutkutteli kertoessaan perunanhakumatkasta Lopelle, jossa iloinen jamaikalais-poika pelästytti ruokapöydässä istuvan maanviljelijä perheen. Henkan viesti maahanmuuttajille oli, että periksi ei saa antaa; pitää yrittää eteenpäin. Työnantajia hän patistaa rohkeasti ottamaan maahanmuuttaja taustaisia henkilöitä töihin, koska ei voi tietää minkälaisia työntekijöitä he ovat jos ei kokeile.

ALPO PEHKONEN

Pekka Kainulainen

Henkka kuvaili elävästi ja humoristisesti elämäänsä ja kokemaansa Suomessa. Taustalla Matti Viialainen.

DEAL-liittojen haasteet muuttuvassa Euroopassa

Liittojen edustajat ja eri alojen asiantuntijat Englannista, Itävaltasta, Ranskasta ja Suomesta kokoontuivat lokakuussa viime vuonna Lontooseen vaihtamaan tietoja ja näkemyksiä työmarkkinoiden kehityksestä yhä nopeammin muuttuvassa Euroopassa.

■ Seminaarikaupunki olikin oivallinen paikka havainnoida eri etnisten vähemmistöjen monilukuisuus ja monikulttuurisuuteen liittyvät haasteet. Metrossa tehdyt havainnot saivat vahvistuksen englantilaisten isäntien esittämistä tilastoista ja tutkimustuloksista. Lontoossa puhutaan yli kolmeasataa eri kieltä ja he kuuluvat yli neljäntoista eri uskonnolliseen ryhmittymään. Tällä hetkellä 28 prosenttia työvoimasta on maahanmuuttajataustaisia ja sen osuuden arvioidaan yhä kasvavan. Suurimmat etniset vähemmistöt tulevat Bangladeshista, Pakistanista ja Afrikan

maista. Työttömyysluvut ovat korkeita ja työllistyneet työskentelevät pääosin palveluammateissa kuten bussikuskeina ja ravintoloissa. Toisaalta heitä löytyy myös liike-elämän huipulta.

Ian Brinkley The Work Foundation:sta toikin esille laajemman näkökulman ja totesi Eurooppalaisten työmarkkinoiden rakenneongelman: EU-maiden nähdään pärjäävän halpamaille vain panostamalla koulutukseen ja korkean teknologian teollisuuteen. Kuitenkin työvoimasta merkittävällä osalla on puutteita perustaidoissa, kuten luku-, kirjoitus- ja laskutaidoissa, sekä monissa

Kansainvälinen toiminta

DEAL = Diversity, Equality and Access for Learning

(monimuotoisuus, tasavertaisuus ja mahdollisuus oppimiseen)

ESR = Euroopan sosiaalirahasto

Suomi on yhteistyössä mukana Petmo-hankkeella. Muut mukana olevat hankkeet ovat High Road Englannista., In Bewegung (In Motion) Itävaltasta ja Averroes Ranskasta.

SAK:n toiminta

- * Monikulttuurisuustyöryhmä toiminut vuodesta 2002
- * Suomen työelämän infopiste Tallinnassa vuodesta 2002, www.sak.fi/tallinn
- * ETMO, SAK:n koulutussäätiön hallinnoima ESR-projekti Monikulttuurisuusvoimavarana työyhteisössä 2002-2005, 16 työyhteisössä pääkaupunkiseudulla ja Turussa, www.kio.fi/etmo
- * PETMO -perehdyttämällä monimuotoiseen työyhteisöön 2004-2007, 17 työyhteisössä pääkaupunkiseudulla, ESR-hanke, www.sak.fi/petmo
- * Maahanmuuttajafoorumi, päätös edustajainkokouksessa 2006

Pekka Sivill

BBC:n Radio 4:n johtaja Dennis Nowlan selvitti monikulttuuristen toimittajien olevan heille suorastaan elinehto. Hänen vieressään vasemmalla BECTU-ammattiliiton Winston Phillips ja oikealla Matt Dukes (SERTUC). Selin kameraan on Janice Turner (BECTU).

uusissa työtehtävissä välttämättömissä tietokoneen käyttötaidoissa. Britannian ammattiliitot ovat vastanneet osaltaan koulutushaasteeseen hallituksen tuella kouluttamalla työpaikoille ns. koulutusluotseja, jotka ohjaavat ja tukevat työntekijöitä elinikäisen oppimisen tiellä.

Seminaarin opintokäynti tehtiin Britannian yleisradioyhtiöön, jossa BBC:n Radio 4:n verkkojohtaja **Dennis Nowlan** esitteli BECTU:n (Broadcasting Entertainment Cinematograph & Theatre Union) vetämää hanketta löytää uusia mediakykyjä etnisistä vähemmistöistä. Projektissa BECTU on järjestänyt alasta kiinnostuneille suoria kahdenvälisiä kontakteja eri tuottajien kanssa. Idea on yksinkertainen ja toiminut hyvin työllistäen jo kymmeniä osajia. BBC:n halun palkata monikulttuurisia toimittajia ymmärtää hyvin heti kun astuu taas ulos Lontoon kaduille.

Suomen puheenvuoron käytti SAK:n järjestöpäällikkö **Reijo Paananen**. Hän hymyilytti osanottajia kertomalla meil-

Pekka Sivill

Reijo Paananen kertoi maahanmuuttajien olevan monesti korkeasti koulutettuja kotimaassaan, mutta Suomesta ei ole löytynyt koulutusta vastaavaa työtä. Joskus syynä on ollut puutteellinen suomenkielen taito.

lä asuvien ulkomaalaistaustaisten määräksi noin 180 000. Heidän työttömyysasteensa 28 prosenttia ei sen sijaan enää hymyilyttänyt ketään, sillä työllistyminen lieene paras keino sopeutua Suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen työelämän pelisääntöihin. Reijo esittelikin

kuulijoille myös SAK:n hallinnoiman työntekijä- ja työnantajajärjestöjen sekä Työministeriön yhteistyössä vetämän PETMO-hankkeen, joka lopputuloksena on monikulttuurinen perehdytysohjelma työnopastajille. Sopeuttamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen meikäläisistä työehdoista tähtää myös Tallinnassa jo vuodesta 2002 toiminut ammattiliittojen informaatiopiste. Ammattiliittojen iso haaste onkin estää kahden kerron työmarkkinoiden syntyminen Suomeen. Siihen meillä on kyllä hyvät edellytykset, sillä suomalaisten yleisistovien työehtosopimusten kattavuus on huipputasoa, kunhan pidetään myös järjestäytymisaste korkeana.

Monikulttuurisuus saattaa tuntua meistä vielä kaukaiselta, mutta se on jo arkipäivää ainakin Aker Yardsin Turuntelakalla. Kun telakalla on omaa väkeä 2 200 henkeä ja ulkomaalaistaustaisia 2 500 kolmestakymmenestä eri kulttuurista ongelmilta ei ole täysin välttytty.

ILKKA KERO

”

*Meidän on pystyttävä päättämään teemme-
kö itse meidän tulevai-
suutemme vai odotam-
meko, että jokin muu
taho ratkaisee meidän
kohtalomme ja tule-
van kulkusuuntamme.
Reagoimmeko me vasta
sitten, kun se on jo liian
myöhäistä?*

”

Kohti uutta kevättä! – talvi-illan ajatuksia

Ilmailualan Unionin hallinnon nelivuotiskausi on loppuillaan. Loppukeväästä kokoontuu Unionin uusi edustajisto, jonka liittomme eri ammattiosastojen jäsenet valitsevat. Edustajisto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Uuden edustajiston rooli on tulevan nelivuotiskauden aikana hyvin ratkaiseva tulevaisuuttamme ajatellen. Olemme liittona isojen, uusien ja hyvin merkityksellisten asioiden edessä. Meidän on pystyttävä päättämään teemme-
mekö itse meidän tulevaisuutemme vai odotammeko, että jokin muu taho ratkaisee meidän kohtalomme ja tulevan kulkusuuntamme. Reagoimmeko me vasta sitten, kun se on jo liian myöhäistä?

Pääänkuulutan uusilta edustajilta rohkeutta ja kykyä katsoa tulevaisuudessa liittoamme kokonaisuutena. On jo vihdoinkin aika heittää romukoppaan nurkkakuntaisuus ja ainoastaan vain oman pienen sidosryhmän etujen ajaminen. Meillä ei ole enää vain yhtä isoa työnantajaa vaan jäseniämme löytyy jo kymmenistä yrityksistä. Meidän on nyt kerättävä kaikkien edustajat päättämään yhteisistä asioistamme. Olisiko tuleva edustajisto tarpeeksi rohkea tekemään nämä päätökset? Eikö jo ole aika ryhtyä käsittelemään asioita asioina eikä peilata kaikkia uusia asioita esittävän henkilön ja persoonan läpi. Tuleville edustajille tulisi olla Ilmailualan Unioni tärkeämpi kuin minä tai suppea me ryhmä.

Viimevuoden puolella teimme kyselyn siitä, mitä vaaditaan IAU:n puheenjohtajistolta. Syksyn edustajiston kokouksessa työryhmän jäsen Jari Jauni esitteli sen nykyiselle edustajistolle. Tärkeimmiksi asioiksi kyselyssä nousi pitkä kokemus ammattiyhdistysliikkeessä ja ilmailualan tuntemus, myös neuvottelutaito oli hyvin merkityksellisessä asemassa. Puheenjohtajiston toivottiin toimivan erittäin hyvin yhdessä tiiminä. Työehtosopimuksemme sekä työoikeuden tuntemus olivat myös tärkeitä avuja. Lakimieskoulutusta ei pidetty niinkään tarpeellisenä, asian-
tuntemus on tarvittaessa ostettavissa ulkopuolisilta. Sitten kun edustajisto päättää tulevasta puheenjohtajistosta, niin nämä ovat eväitä, joita ammattiosastojen aktiivit teille antoivat. Itse nostaisin pitkän kokemuksen erittäin tärkeäksi kohdaksi puheenjohtajiston valinnoissa. Tämän vuoden syksyllä meidän voimamme, kokemuksemme ja neuvottelutaitomme joutuvat todella kovaan testiin. En usko että seuraavan työehtosopimuksen tekeminen tulee olemaan helppoa, olkoon se sitten Tupo tai liittokohtainen. Tässä tilanteessa tarvitsemme saumattoman ja hyvin yhdessä toimivan tiimin ratkomaan nämäkin ongelmat. Katson kuitenkin aika toiveikkaasti tulevaisuuteen, kyllä se uusi kevät sieltä tulee vaikkakin nyt pakkasiltana ei aivan siltä tunnu.

ERKKI LUOTO

Edustajiston puheenjohtaja

Yhteiselle työpaikalle uusia keinoja työsuojeluun

Liiton työsuojelupäivän aiheena oli yhteinen työpaikka ja sitä koskevat uudet työsuojeluvalvontalain määräykset.

■ Laki työsuojeluvalvonnasta muuttui syyskuussa vuonna 2006 ja siihen tuli uusia määräyksiä koskien yhteistä työpaikkaa. Yhteisellä työpaikalla tarkoitetaan tilannetta, jossa samalla alueellisesti rajattavissa olevalla työpaikalla työskentelee samaan aikaan tai ajallisesti peräkkäin useiden eri työnanta-

jien työntekijöitä tai itsenäisiä yrittäjiä, joiden työ voi vaikuttaa toisten turvallisuuteen tai terveyteen. Yhteisellä työpaikalla katsotaan myös jonkun työnantajista olevan sellaisessa asemassa, jossa sen voitaisiin katsoa käyttävän pääasiallista määräysvaltaa työpaikalla.

Valvontalakiin uusi luku

Valvontalain uusi 5a luku antaa yhteisen työpaikan työsuojeluvaltuutetulle automaattisesti itsenäisen ja oma-aloitteisen selvittämis- ja toimintaoikeuden yhteisen työpaikan työturvallisuus- ja terveysasioiden edistämiseksi ja kuntoon saattamiseksi. Yleensä kyseessä

Mika Poikolainen totesi, että Aker Yards Oy:n telakalla on otettu ali-hankkijat mukaan työsuojelutyöhön.

Yhteisillä työpaikoilla kuolemaan johtaneista tapaturmista valmistuu tutkimus keväällä, kertoi Työterveyslaitoksen vanhempi asiantuntija Päivi Piispanen.

◀ **Yhteiseen työpaikkaan liittyvät määräykset olivat SAK:n lakimies Timo Koskisen aiheena seminaarissa.**

on suurimman yrityksen työsuojeluvaltuutettu.

Luku 5a lisää myös työsuojelutoimikunnan toimintaedellytyksiä. Pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan velvollisuus on varata yhteisellä työpaikalla työtä teettäville työnantajille tai itsenäisille työnsuorittajille mahdollisuus osallistua työsuojelutoimikunnan kokouksiin, mikäli työsuojeluasioiden käsittely sitä edellyttää. Sama oikeus on myös näiden työnantajien työsuojeluvaltuutetuilla.

Yhteisen työpaikan valtuutetun ajankäyttöä tulee lisätä siten, että hän pystyy uudet tehtävät hoitamaan. Kunkin työnantajan omat valtuutetut säilyvät edelleen, eivätkä heidän oikeutensa vähene lainkaan.

Yhteisen työpaikan keskeinen turvallisuuden edistämistapa on töiden yhteensovittaminen siten, että turvallisuus- ja terveystieteelliset on otettu huomioon kaikissa toimenpiteissä. Eri työnantajien ja näiden työntekijöiden toiminnan on pelattava saumattomasti yhteen, jotta tapaturmat saataisiin torjuttua.

Yhteinen työpaikka -seminaari

Ilmailualan Unionin työsuojelupäivä pidettiin 5.12.2007. Sen yhteydessä järjestettiin Yhteinen työpaikka -seminaari. Seminaariin oli kutsuttu kaikki liiton piirissä toimivat työsuojeluvaltuutetut -varavaltuutetut ja työsuojeluasiamiehet, sekä liiton henkilökuntaa.

Seminaarin avasi liiton varapuheenjohtaja **Tapani Kautto**, joka hahmotti yhteiseen työpaikkaan liittyviä työsuojeluongelmia Suomen lentoasemilla.

Työterveyslaitoksen vanhemman asiantuntijan **Päivi Piispanen** aiheena oli kuolemaan johtaneet tapaturmat yhteis-

sillä työpaikoilla. Hän kertoi asiaan liittyvästä tutkimuksesta. Unioni-lehti palaa tutkimuksen tuloksiin sen valmistuttua tämän kevään aikana.

Aker Yards Oy:n työsuojeluvaltuutettu (nyk. työsuojelutoimitsija) **Mika Poikolainen** kertoi käytännön kokemuksia yhteiseltä työpaikalta. Työnantaja on tarttunut rivakasti yhteisen työpaikan ongelmiin Aker Yards Oy:n telakoilla. On luotu erilaisia ohjelmia ja perehdytysjärjestelmiä turvallisuuden lisäämiseksi. Kaikki telakka-alueelle työhön tulevat saavat tietyn perehdytyksen työsuojeluasioihin. Alihankkijoiden kanssa pyritään hyvään yhteistyöhön ja saatetaanpa parhaita jopa palkita hyvästä toiminnasta.

Yhteinen työpaikka ja työsuojeluvallontalain tuomat muutokset, sekä lain antamat uudet mahdollisuudet olivat SAK:n lakimies (nyk. päälakimies) **Timo Koskisen** aiheena seminaarissa. Hän selvensi käsitteitä yhteinen työpaikka (työturvallisuuslaki, 49. pykälä) ja yhteisten vaarojen työpaikka (työturvallisuuslaki, 54. pykälä). Hän kertoi yhteiseen työpaikkaan liittyvistä uusista määräyksistä myös työsuojeluvallontalain osalta (5a luku).

Toimintaympäristön muutokset, sekä eri toimijoiden ja toimintojen yhteensovittaminen lentoasemilla olivat työympäristösihteeri **Pekka Kainulaisen** aiheena.

Uusien yhteistä työpaikkaa koskevien määräysten käytännön toteutus on vasta käynnistymässä suomalaisilla työpaikoilla. Lähivuodet tulevat näyttämään, mikä merkitys niillä on työturvallisuus- ja terveysasioiden edistämisessä.

teksti PEKKA KAINULAINEN
kuvat MARKUS BERG

Kuntoa **huviksi** ja **hyödyksi**

■ Työmarkkinoiden järjestöt ja muutama ministeriökin ovat ryhtyneet yhdessä toteuttamaan projektia, joka voi tuottaa hyötyä yhteiskunnallemme laidasta laitaan. Moneen arkiseenkin toimeen voi olla tarjolla kuntoa kohottavia muotoja, ilman erityistä ponnistusta. Hanke on nimeltään Työyhteisöliikunta 2010, mutta se käynnistyy jo tänä vuonna.

Riittääkö työstä saatu liikunta?

Viime joulukuussa kerrottiin suunnitelmista, jotka voivat tuoda liikettä niveliin sellaisellekin kansalaiselle, joka katsoo saaneensa tarpeeksi liikuntaa jo työstään. Monilla aloilla on paljonkin työtehtäviä, joissa koneet eivät korvaa lihasvoiman käyttöä. Ilmailussa on esimerkiksi matkustajaselvitystä tutkittaessa havaittu samanlaisena toistuvien liikkeiden rasittavan silloinkin, kun ei tarvitse nostaa raskaita taakkoja, joita puolestaan kuormaajat saavat eteensä päivittäin. Kun työ tapahtuu koneen ruumassa, joutuu raskasta työtä tekemään lisäksi hankalissa asennoissa. Työpäivän jälkeen ei näin ensimmäiseksi tule ajatelleeksi liikunnan lisäämistä ja voi hyvinkin ajatella, että nyt taas hössötellään terveysasioitten kanssa.

Omaehtoista liikuntaa ei ole tarpeeksi

Käytännössä on kuitenkin niin, että hyvin suuri osa kansasta ei liiku tarpeeksi. Tutkimusten mukaan yli miljoona suomalaista ei liiku juuri lainkaan ja toinen miljoona aivan liian vähän, että terveys säilyisi edes kohtalaisena. On paljonkin sellaisia, jotka ovat, vaikkapa uineet

viimeksi, kun jää petti alta tai kun ovat pudonneet veteen vahingossa. Jos liikunta kuitenkin on suunnitelmallista, niin siitä voi nauttia ilman odottamatomia ikäviä yllätyksiä.

Liikunnalla on todistettavasti paljon hyvää vaikutusta terveyteen. Jos ei liiku tarpeeksi, niin edessä voi olla aikuisiän ongelmia, kuten mm. sydän- ja verisuonitauteja, luukatoa, diabetestä. Monesta tällaisesta voi välttyä, kunhan muistaa välillä vähän aktivoitua muitten kiireitten keskellä, ja käyttää päätään niin, että käyttää myös lihaksiaan.

Työpaikoilla esitetään suunniteltavaksi yhdessä työnantajan ja työntekijöiden välillä käytännön toimia, joilla asiaa edistetään. Myös työterveyshuollolta odotetaan aktiivisuutta. Näitä toimia voidaan toteuttaa yhdessä myös työajan ulkopuolella, jos sopiva muoto löydetään.

Rutiineihin lisää panosta

Harvemmin tulee ajatelleeksi, että työpaikalla voisi liikkua hovin vuoksi. Ehkäpä ei täsmälleen niin olekaan, ja joskus mieluisin työhön liittyvä liike vie siitä pois päin, kotiin. Nyt aloitetussa kampanjassa korostetaan, että työpaikalla voisi olla erinäisiä kuntoiluun kannustavia järjestelyitä, polkupyörätelineistä ja suihkutiloista lähtien. Nämä helpottaisivat pyöräilyn käyttämistä ja työn alkamiseen valmistautumista. Myös työterveys-huollolla voinee olla annettavana paljonkin, nykyistä käytäntöä enemmän, neuvoja ja sanomista kuntoon liittyvissä asioissa. Kampanjassa ei kuitenkaan ole tarkoitus syyllistää ketään, vaan saada liikkeelle passiivisimmat kansalaiset.

Kotipiirissäkin voi hyvin lisätä lihasvoiman käyttöä, vaikkapa toisinaan kävelemällä entistä useammin portaita, hissien käyttämisen asemesta.

Liiku henkesi edestä

On laskettu, että päivittäin tulisi liikkua n. 30 minuuttia kohtalaisella rasituksella, mihin riittää esimerkiksi reipas kävely. Tuon määrän voi tehdä vaikkapa 10 minuutin jaksoissa. Varsinaisen kuntoliikunnan määrä riippuu yksilöstä, hänen tavoitteistaan ja liikuntataustastaan, ja siinäkin on muistettava kohtuus. – Myös riittävän monipuolista ravintoa suositellaan.

Kun näitä asioita ottaa riittävästi huomioon, niin mahdollisuudet nauttia vapaa-ajasta ja eläkepäivistään terveenä lisääntyvät. Vastaavasti terveydenhuollon kustannukset vähenevät, ja muutenkin yhteiskunnan kannalta on entistä tärkeämpää, että väestön ikääntyessä työikäisten kunto ja työteho pysyvät kohtuullisina. Tämä edistää myös työturvallisuutta ja vähentää sairauspoissaoloja. – Ongelma ei itse asiassa ole uusi ja terveydenhuollon piirissä on jo kauan käsitelty näitä asioita, mutta vasta nyt ollaan liikkeellä suuremmin joukoin.

Monenlaista panostusta

Monilla työpaikoilla on kuntosaleja, kuten vaikkapa Finnair-konsernista tiedetään. Uusimpiin systeemeihin kuuluvat työnantajalta joissakin tapauksissa lounassetelien tapaan saatavat liikuntasetelit. Myös oman perheensä voi yllättää ottamalla osaa sellaisiin päivittäisiin toimiin, joihin ei, ehkä, ole ennen itse huomannut riittävästi osal-

Markus Berg

Rautakoura Mauno Keränen venyttelee puolapuilla.

listua, kuten siivous. Tämä voi edistää kotoisen ilmapiirin raikkautta monin tavoin.

Projektissa mukana monia tahoja

Terveysasioissa on nyt mukana yhteensä kolmetoista eri taho: työmarkkinaosapuolet, kolme ministeriötä ja liikuntajärjestöjä. Yhtenä näistä on SAK, jonka puheenjohtaja **Lauri Ihalainen**

on mukana projektia suunnitelleen neuvottelukunnan varapuheenjohtajana mm. EK:n toimitusjohtaja **Leif Fagernäs**in kanssa. Lauri korostaa työporukoitten yhteistä tekemistä myös työn ulkopuolella, ja Leif puolestaan tähdentää, että sopiva liikunta on yksi tapa vähentää yhä intensiivisemmäksi muodostuvassa työelämässä yleistyvää stressiä.

TUOMO OKSANEN

Lisätietoja asiasta saa tarvittaessa neuvottelukunnan puheenjohtaja Timo Laitiselta, SLU, puh: 0400-603561 sekä projektisihteeri Jukka Keroselta, TUL, puh: 044-9062125 ja myös Kuntoliikuntaliiton internetsivuilta www.kunto.fi.

Järjestöt jakelevat hallitukselle ruusuja ja risuja

Työelämän hoidosta tulee hyvä

Työllisyyden hoito, tasa-arvolaki, samapalkkaisuusohjelma, yt-lain uudistus ja muutosturva nousevat vaalikauden kärkiliistan palkansaajakeskusjärjestöjen arvioissa. Omien tavoitteiden läpimeno eduskuntakaudella vaihtelee suuresti.

■ Kaikki kolme palkansaajakeskusjärjestöä antavat hallitukselle kiitosta kolmikannan arvostamisesta. Palkansaajien, työnantajien ja valtiohallinnon edustajien yhteistyöllä on saatu pakettiin vaikeita asioita. Yhteistoimintalain uudistaminen ja uuden tasa-arvolain laatiminen kestivät monta vuotta.

– Usea kolmikantaisesti valmistelu laki on mennyt eduskunnassa sellaiseen läpi, SAK:n johtaja Lauri Lyly kiittelee yhteistyötä.

STTK:n johtaja Markku Salomaa antaa hallitukselle tunnustusta siitä, että se on kysynyt palkansaajajärjestöiltä, miten tulossa olevat lakiesitykset vaikuttavat työmarkkinoihin. Kertaalleen järjestöiltä jopa pyydettiin ideoita.

– Viime syksynä hallitus toivoi työmarkkinakeskusjärjestöiltä ratkaisuesityksiä työvoiman ja työpaikkojen kohta-ongelmaan.

Tuolloin sovittiin muuttoavustuksesta, oppisopimuskoulutuksen lisäämisestä ja Arava-säännösten lieventämisestä.

Akavan johtaja Markku Lemmetty nimeää yhteistyön tuloksiksi muun muassa kirkon, valtion ja kuntien palkkaohjelmat.

Kouluarvosana vaihtelee

SAK:ssa ja STTK:ssa ollaan pääosin tyytyväisiä hallituksen talous-, työllisyys- ja veropolitiikkaan. Akavassa toivotaan, että palkansaajien verohelpotukset olisi kohdistettu toisiin.

Lemmetty muistuttaa, että 15 EU-jäsenmaan joukossa akavalaisten tulo- ja verotetaan Suomessa ankarimmin. Sen sijaan matalapalkkaiset ovat meillä keveimmin verotettuja.

Toinen kivi kengässä on työllisyyden hoito. Osin koulutuspolitiikan taakia insinöörien ja tradenomien työttömyys on yleistynyt.

STTK antaa työllisyyden ja koulutuksen hoidosta hallitukselle ruusujen ohella risuja. Hallitus lupasi ryhtyä erityisiin toimiin määräaikaisten palvelusuhteiden vakinaistamiseksi. Kunta- ja

valtiosektorilla on Salomaan mukaan edelleen runsaasti tehtävää. Ruusuja tulee ammatillisen koulutuksen arvostuksen nostamisesta. Tosin keskeyttämisluvut pitäisi saada pienemmiksi.

Kumpikin järjestöistä moittii, ettei opiskelijoiden opintososiaalista asemaa saatu vielä parannettua. Täysipäiväinen opiskelu opintotuen turvin ei onnistu vielä. Lemmetty huomauttaa, ettei apurahatutkijoidenkaan sosiaaliturvassa edetty.

Sulkia hattuun

Hallitusohjelmaan kirjatusta ja läpimenneistä muutoksista STTK ottaa sulan hattuunsa samapalkkaisuusohjelmasta. Järjestö kirjasi tavoitteen ohjelmaansa kaksi vuotta ennen hallituksen asettamista.

Kansanedustaja ottaa selvää ja vahtii

■ Ilman tavoitteen kirjausta hallitusohjelmaan asian on melko turha odottaa etenevän vaalikaudella. Vaikka järjestöt painottavat hallituksen merkitystä ja kiittelevät kolmikantaa, kansanedustajillakin on tärkeä roolinsa.

– Tapaamme säännönmukaisesti eri puolueiden ihmisiä ja kerromme heille meille tärkeitä asioita. Kansanedustajat osaavat käyttää keskusjärjestöjen asiantuntemusta, SAK:n Lauri Lyly sanoo.

STTK:n Markku Salomaa muistuttaa, että muutosturva ja harmaan talouden estäminen käsiteltäessä

eduskunta vahti, jotta niihin saatiin myös resursseja.

– Työvoimahallintoon tuli 25 muutosturva-asiamiestä, ja työsuojelupiireihin saatiin 12 harmaaseen talouteen keskittyvää virkamiestä.

Akavan Markku Lemmetty sanoo, että eduskunnan kokoonpanolla on iso merkitys työelämäasioiden etenemiselle. Mutta kansanedustajien lobbaamisellakin on sijansa. – Demokratia kannalta on tärkeää, että kansanedustajat tietävät, mitä ratkaisut merkitsevät eri kansalaisryhmille. Lobbaus on siinä mielessä tiedonjakamista.

arvosana

Työn ja perheen yhteensovittaminen eteni järjestöjen mukaan pienin askelin. Perhevapaita kehitettiin, mutta työnantajille tulevia kustannuksia ei saatu jaettua tasan mies- ja naisvaltaisten alojen kesken. Akava ja STTK kiittelevät työaikapankille saatua palkkaturvaa, mutta harmittelevat vuorotteluvapaan jatkoon jäämistä auki.

SAK:n rinta on rottingilla, sillä tulpassa saatiin järjestön ajama muutosturva vihdoin läpi.

– Tietyissä elämäntilanteissa muutosturva on kaikkein tärkein juttu. Jos työntekijä joutuu tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanotuksi, muutosturva auttaa. Toinen iso asia on tilaajavastuu, jotta pelisäännöt säilyvät kunnossa, Lyly luettelee.

Akavassa yllpeilläään globalisaatio-keskustelun herättämisestä ja palvelurakenneuudistuksen jouduttamisesta.

Yhteiset ponnistukset

Järjestöt ovat tyytyväisiä, että eläkeratkaisut saatiin tehtyä ajoissa. Keski-Euroopan maissa vellovaan eläkekapinaan ei meillä ole tarvetta.

Lyly muistuttaa, että palkansaajien eläketurva pystyttiin säilyttämään, kun muutokset tehtiin ajoissa ja isoihin menoeriin varaudutaan vuoden 2008 alusta.

Työelämän tietosuojaa pitää kehittää koko ajan muun muassa EU-säännösten takia. Sähköisen viestinnän tietosuojalaki vuonna 2004 oli yksi askel muutoksetjussa.

Vaalikaudella saatiin uudistettua myös vuosilomalaki, jolla taattiin lomaoikeudet myös epätyypillisissä työsuhhteissa oleville. Työsuojeleuun saatiin puh-tia, kun yhteiset työpaikat ja riskien kar-toitus kirjattiin lakiin.

UP/BIRGITTA SUORSA

Remonttilomat jaossa

■ Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö SAL ry on SAK:n perustama järjestö, joka raha-automaattivastustusten turvin voi tukea jäsenjärjestöjensä jäsenten lomailua. Tukea voidaan myöntää taloudellisten, sosiaalisten tai terveydellisten syiden perusteella.

Kuntoremonttiloma

Kuntoremonttiloma ei ole kuntoutusta, vaan ehkäisevää toimintaa. Sen tarkoituksena on kannustaa ja opastaa työntekijää ottamaan itse vastuuta omasta toimintakyvystään. Näin ollen voidaan puhua työkykyä yllä pitävästä toiminnasta. Lomaan kuuluu kuntotestit, terveysneuvonta sekä ohjattu liikunta. Kuntoremonttiloman pituus on yleensä viiden vuorokauden mittainen. Kun kuntoremontista on kulunut puoli vuotta, voi edistymisenä käydä tarkistamassa kahden vuorokauden mittaisilla terveys-treffeillä.

Tuen suuruus kuntoremonttilomassa on 330 euroa/jäsen ja terveystreffien osalta 130 euroa/jäsen.

Perhekuntoloma

Perhekuntoloma on suunniteltu lomaksi, jonka avulla koko perhe aktivoituu liikkumaan. Kuntoremonttilomaan verrattuna testejä on vähemmän ja koko perheen ohjelmaa on enemmän. Perhekuntoloma sisältää täysihoidon ja kestää 5 vuorokautta. Loman tuki on 300 euroa aikuiselta ja 150 euroa 6–16 vuotialta lapsilta.

Ohjattu loma

Ohjatulle lomalle voi hakea koko perhe lomatukea. Sen tarkoitus on tukea perheiden yhdessäoloa ja virkistäytymistä. Tuen suuruus on 170 euroa/aikuinen ja 85 euroa/lapsi 6–16-vuotias. Loman keston on oltava vähintään viisi yötä ja lomakohteessa on oltava ohjattua lomatoimintaa. Tukea myönnettäessä kiinnitetään erityisesti huomiota hakijan ja mahdollisen puolison tulotason, sekä terveydellisiin ja sosiaalisiin näkökohtiin.

Hakemuskavakkeita

saa joko osoitteesta www.sal-lomat.net
tai Ilmailualan Unioni IAU ry:n toimistosta Alpo Pehkoselta,
jolta saa myös lisätietoja puh: 09 47857225 tai e-mail
alpo.pehkonen@iau.fi.

Työläisen arki kiinnostaa

SAK:n historiantutkija **Tapio Bergholm** ei jää arkistoon pölyttymään. Hän käy työpaikoilla aina, kun kutsu käy. Finnairin tekniikan pääluottamusmies **Reijo Hautamäki** kutsui Tapion marraskuussa 2006 käymään Helsinki-Vantaan lentokentällä. Puheenaiheet vaihtelivat Olgan perushuollosta Finnairin tempoilevaan sopimuspolitiikkaan.

Turvallisuus tärkeää

Tapio on käynyt aiemminkin tutustumassa Finnairin tekniikan toimintaan. Turvatoimet olivat entisestäänkin tiukentuneet. Terrorismin pelko kiristää kansainvälisiä määräyksiä koko ajan. Tämä ei koske vain vierailijoita vaan vaikeuttaa yhä enemmän työntekoa.

Bergholm kiinnitti huomiota siihen, kuinka vaativaa työturvallisuuden ylläpito on suurten ja tehokkaiden lentokoneiden keskellä. Työturvallisuusju-

Järvenpään kaupungin valtuuston varapuheenjohtaja, SAK:n historian tutkija vierailee mielellään työpaikoilla. Nyt oli isäntänä Finnairin tekniikan päälähtöjohtaja Reijo Hautamäki.

listet puhuttelivat. Eero Markkanen kertoi, kuinka keuhkokuume oli imasta kesätyöntekijän. Onnettomuus vältettiin viime tipassa. Vakavampiakin työtapaturmia on valitettavasti tapahtunut.

Reijo Hautamäki näytti Tapio Bergholmille lentokentän monia työpisteitä. Vierailija koki, että työturvallisuus tarkoittaa jatkuvaa valppautta. Ykköshalissa ATR-korjaajat muistuttivat Tapioa ja Reijoa, siitä ettei pyrstön huollossa

käytettävän saksilavanosturin työaluelle saa mennä.

Turha lakko

Tapio Bergholm ja Reijo Hautamäki hämmästelivät, kuinka heikkoa Finnairin työsopimusasioiden hoito voi olla. Tapion mielestä työtuoimioistumien yksimielinen ratkaisu, jossa sekä työnantajapuoli että työntekijäjärjestö (SL-SY) tuomittiin hyvityssakkoihin osoitti, että Finnair ja työnantajaliitto olivat toimineet sopimusvelvoitteidensa vastaisesti.

Bergholm ja Hautamäki pohtivat, oliko Finnair valittu EK:n koekaniiniksi, kun syksyllä 2006 yhtiön ja työnantajajärjestön puheenjohtajana oli sama mies, **Christoffer Taxell**. Työntekijöiden yritys heikentää työehtosopimusturvaa kesken sopimuskautta päättyi kuitenkin nopeaan perääntymiseen. Tämä oli voitto koko ammattiyhdistysliikkeelle, erityisesti IAU:n ja TU:n jäsenille, koska heidän järjestönsä olisivat saaneet seuraavaksi kutsun työehtojen heikennysneuvotteluihin.

Yhteistyöllä tuloksia

MD-11 koneen (Olga) luona keskustelu kääntyi ammattiyhdistystoiminnan merkitykseen. SAK:n historian tutkija Tapio Bergholm tietää, kuinka kovien kamppailujen kautta palkansaajien työsuhte-, työttömyys- ja eläketurva on saatu paremmaksi. Tähän on päästy päättävälle yhteistoiminnalla. Ammattiyhdistysliikkeen joukkovoima on saanut työnantajat sopimaan työehtojen ja sosiaaliturvan parantamisesta.

Päälähtöjohtaja Reijo Hautamäki haastoi SAK:n historian tutkijan ennustamaan tulevaa. Tapio arvioi, että Suomen talouskehitys on ollut poikkeuksellisen hyvää vuonna 2006. Tapio Bergholmin mielestä EK:n toimiston kannattaisi lopettaa puheet työehtojen heikennyksistä ja ennemminkin miettiä sitä, kuinka suuria palkkojen yleiskorotuksia ja muita työehtojen parannuksia seuraava työehtosopimuskierron tuo tullessaan.

teksti ja kuvat MARKUS BERG

Olga luona Hautamäki ja Bergholm pohtivat ammattiyhdistystoiminnan merkitystä.

SAK kysyi kantoja työelämän kysymyksiin

Puolueilla on eroa

Puolueiden näkemykset palkansaajille tärkeissä työelämän kysymyksissä eroavat toisistaan. Siksi ei olekaan yhdenmukaista kenelle palkansaajat äänensä kevään eduskuntavaaleissa antavat.

■ SAK kysyi marras-joulukuussa SAK:laisten liittojen jäseniltä, mitkä työelämään liittyvät asiat ovat heidän mielestään tulevalle vaalikaudella keskeisiä. SAK:laisten esiin nostamiin kysymyksiin pyydettiin myös kuuden suurimman puolueen kantaa.

Yksimielisiä puolueet olivat kolmikantaisesta sopimisen mallista. Kaikki kuusi puoluetta antoivat sille vahvan tuen. Puolueiden mielestä työelämää koskevien lakien sisällöstä ja uudistamisesta pitää jatkossakin neuvotella ammattiyhdistysliikkeen, työnantajien ja valtiovallan kesken.

SDP, Vasemmistoliitto ja Vihreät kannattavat solidaarisen palkkapolitiikan jatkamista; se on näiden puolueiden mielestä keino hillitä tuloerojen kasvua. Keskusta, Kokoomus ja RKP eivät halunneet ottaa asiaan SAK:n kyselyssä kantaa.

Kaikki muut puolueet paitsi RKP ovat valmiita puuttumaan vuokratyön haittoihin lainsäädännöllä. Keskusta ja Kokoomus ovat asiassa kuitenkin hieman empivämpiä kuin vasemmistopuolueet ja Vihreät.

Kokoomus on julkisuudessa leimannut aktiivisen työvoimapolitiikan ”tempputyöllistämiseksi”. SAK:n kyselyssä Kokoomus onkin ainoa kuudesta puolueesta, joka ei ole valmis nostamaan aktiivisen työvoimapolitiikan määrärahoja muiden Pohjoismaiden tasolle.

SAK tiedusteli myös puolueiden kantaa veronkevennyksiin. Vastakkain asetettiin väestön ikääntymiseen varautuminen ja veronkevennysten jatkaminen ja ulottaminen kaikkiin tuloluokkiin. Kokoomus asetti veronkevennykset talouspolitiikassa etusijalle, Keskusta ei ottanut kysymykseen kantaa. Muut puolueet kuten SAK:laisetkin asettivat väestön ikääntymiseen varautumisen etusijalle veronkevennyksiin nähden.

Kokoomus ja RKP korottaisivat lakkosakkoja

Suurin osa puolueista ei halua rajoittaa työntekijöiden lakko-oikeutta. SAK:n kyselyssä Keskusta ja RKP eivät kuitenkaan ottaneet asiaan kantaa. Palkansaajakeskusjärjestöjen tammikuun lopulla järjestämässä vaalipaneelissa Keskustan puheenjohtaja, pääministeri **Matti Vanhanen**, Kokoomuksen puheenjohtaja **Jyrki Katainen** ja RKP:n

varapuheenjohtaja **Jan D. Oker-Blom** olivat valmiita nostamaan laittomista lakoista tuomittavia sakkoja. Lakko on laiton esimerkiksi silloin, kun työntekijät marssivat irtisanomisilmoituksen jälkeen mielenilmauksena pois työpaikalta.

Myös ammattiliittojen kanneoikeus jakoi vaalipaneelissa puoluejohtajien mielipiteitä. Pääministeri Vanhanen kertoi suhtautuvansa kanneoikeuteen kielteisesti. Puheenjohtaja Kataisen mukaan Kokoomus voi ”harkita asiaa”. Muut puoluejohtajat kannattivat kanneoikeuden säätämistä.

Kanneoikeuden säätäminen ammattiliitoille on yksi SAK:n ensi vaalikauden tavoitteista. Ammattiliittojen kanneoikeuden avulla voitaisiin muun muassa puuttua nykyistä paremmin lainvastaisiin määräaikaisiin työsuhteisiin. Nyt asian vieminen oikeuteen on kiinni yksittäisestä työntekijästä.

PIRJO PAJUNEN

SAK innostaa äänestämään

■ Maaliskuun eduskuntavaaleissa valettavat kansanedustajat päättävät suomalaisen hyvinvoinnin kehittämisestä seuraavan neljän vuoden aikana.

Kansanedustajat ja tulevan hallituksen linjaukset vaikuttavat olennaisesti myös palkansaajia koskeviin asioihin, kuten työllisyyteen, työelämän kehitykseen, hyvinvointipalveluihin, koulutukseen sekä lasten ja ikääntyneiden hoiva-asioihin.

SAK starttaa oman äänestämään innostavan vaalikampanjansa ennakkoäänestyksen alla maaliskuun alussa. Kampanjan lähtökohtana on

muistuttaa palkansaajia, että korkeasti koulutetut ja hyvässä taloudellisessa asemassa olevat äänestävät työväestöä aktiivisemmin. Jos palkansaajat eivät äänestä, eduskunnan kokoonpano ei vastaa koko väestön näkemyksiä. SAK:n äänestysaktiivisuuskampanjaan liittyy tv- ja lehtimainontaa, postikortteja sekä työpaikoille tarkoitettu esite, jossa puolueiden käsityksiä työelämän kysymyksistä vertaillaan.

SAK:n vaalisivut aukeavat helmikuun puolivälissä nettiosoitteessa www.sak.fi/vaalit.

**DUUNARI,
ÄLÄ ÄÄNESTÄ.
Kyllä minä osaan
päättää puolestasi.**

ÄÄNESTÄ NYT KUITENKIN.
EDUSKUNTAVAALIT 18.3. ENNAKKOÄÄNESTYS 7.-13.3.

SAK

Antti Lindtman: Työelämässä tarvitaan reilut pelisäännöt

■ Vantaalainen Antti Lindtman valittiin 22-vuotiaana kaupunginvaltuustoon SDP:n ryhmän viidenneksi suurimmalla äänimäärällä. Saman tien hänet valittiin kaupunginhallituksen jäseneksi. Tältä päätöksentekijän näköalapaikalta hän katsoo luottavaisesti kotikaupunkinsa tulevaisuuteen. Vantaan kehitys tukeutuu Helsinki-Vantaan lento-aseman ympärille syntyvään toimintaan. Ketjureaktiona tällä on vahva vaikutus samanaikaisesti koko Uudenmaan kehitykselle.

Antti Lindtman esittelee oman visionsa vantaalaisena kunnallispoliitikkona:

– Uusimaa on koko Suomen veturi. Pääkaupunkiseutu käy kisaa Itämeren alueen metropolien kesken. Valtiovallan on ymmärrettävä tämä ja lisättävä panostuksia Uudellemaalle. Uusimaa tarvitsee uusia asuntoja ja paljon. Nykyisellä asuntojen hintakehityksellä ajamme tavalliset duunarit kauaksi reuna-alueille ja suuri kasvun este, työvoimapula, saa niskalenkin Uudenmaan kehityksestä.

– Kehärata tulee parantamaan merkittävästi liikenneyhteyksiä, ei pelkääntään lento-aseman alueelle, vaan koko pääkaupunkiseudulle. Sen varaan tulee asuntotuotantoa hyvien yhteyksien varteen ja sinne voidaan rakentaa tarpeelliset kaupalliset ja muut palvelut. Omaan työhönsä liittyvistä tavoitteista Antti kertoo:

– Olen töissä Suomen Ammattiliiton Keskusjärjestö SAK ry:ssä jäsenpalveluosaston järjestölinjalla. Tehtävänäni tällä hetkellä on valmistella edustajakoukussa käynnistynyttä sukupolvenvaihdothanketta. Tavoite on ratkaista nuorten ja patkätöläisten alhaiseen järjestäytymisasteeseen liittyviä ongelmia. Oma ammattiliitonni on AKT ja olen ai-

kaisemmin autonkuljettajana, ajoin betonia rakennustyömaille. Kuljetusaloilla työskentelevien maailmaan on henkilökohtaista tuntumaa.

Nuori mies politiikan tekijänä on melkoinen harvinaisuus, mutta ei Antin omasta mielestä.

– Minulta on monesti kysytty, kuuluuko nuoren miehen ääni politiikassa ja kuuluuko se SDP:ssä. Olen vastannut, että ääni kuuluu aivan samoin, kuin vaikkapa 42-vuotiaan naisen. Kyse on loppujen lopuksi siitä, mitä puhuu ja miten asian esittää. Alussa kieltämättä sai tehdä vähän töitä sen eteen, että nuoren ihmisen sanoma otetaan vakavasti ja se johtaa myös tekoihin. Nykyiset luottamustehtävät ovat tuoneet mukanaan sen verran valtaa ja vastuuta, että enää ei tarvitse miettiä, otetaanko minua vakavasti. Korkean tason luottamustehtävän hoitaminen isossa kaupungissa hipoo jo osapäivätyön tekemistä.

– Tiesin lähtiessäni kunnallispolitiikkaan, että edessä olisi pääsääntöisesti vaikeita päätöksiä. Kaupunginhallituksessa on aivan turha jauhaa pitkiä ideologisia puheita, äänestäjät eivät ole paikalla. Siellä keskitytään päätösten tekemiseen ja perustelupuheenvuorot ovat lyhyitä.

Pätkätöistä riittää puhetta. Löytyykö sinulta jotakin konkreettista työelämän kiperiin kysymyksiin?

– Ensinnäkin vuokratyölle tulee säättää kunnolliset pelisäännöt. Vuokratyö on tullut keino siirtää yrittäjäriski palkansaajalle. Tämä kehitys on pysäytettävä säättämällä vuokra-työn käytölle tiukat pelisäännöt ja parantamalla vuokratyöntekijän asemaa mm. takuupalkalla. Määräaikaisuuden perusteita on tiukennettava ja työnantajalle on asetettava vel-

Pekka Kainulainen

vollisuus tarjota vakituista työtä ensisijaisesti määräaikaisille.

– Nuorten yhteiskuntatakuu, joka takaa työ- koulutus- tai harjoittelupaikan on osaltaan hyvä lääke. Nuoria on innostettava hankkimaan koulutus ja ammatti. Kukaan ei pärjää tulevaisuuden työmarkkinoilla ilman ammatillista koulutusta. Oppisopimuskoulutus vastaa hyvin tähän ongelmaan ja aikuisen ammattitaidon täydentäminen ja

ajan tasalla pitäminen on kaikilla aloilla välttämätöntä.

– Vanhemmat sukupolvet ovat uutteralla työllä rakentaneet ja vaurastuttaneet maamme. Heille kuuluu kiitos tämän päivän elintasostamme, ja nyt on meidän, nuorempien sukupolvien vuoro rakentaa yhteiskuntaa. Itse päättäjänä sitoudun siihen, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus työhön ja taloudelliseen turvaan. Sukupolvisopi-

mus merkitsee minulle yhteisvastuuta. Maaliskuussa on eduskuntavaalit. Mitä nuorten uusmaalaisen palkansaajan pitäisi siitä ajatella?

– Teot ratkaisevat – vain annettu ääni on laskettu ääni. Äläkä jätä sitä vain siihen. Nyt minut löydät mm. www.tekija.fi sivuilta. Ole rohkeasti yhteydessä myös vaalien välille. Sinä ratkaiset!

Haastattelu ERKKI PEKOLA

▲ Nuorena tärkeisiin tehtäviin edennyt Antti Lindtman keskustelemassa Tikkuraitilla. Työssään Antti ajaa pätkätyöntekijöiden oikeuksia ja peräänkuuluttaa reiluja pelisääntöjä työelämään laajemminkin.

Valtio työnantajana

Aloittaessani työuraani 1970-luvun alussa pidettiin kuntia ja valtiota työnantajina, jotka maksavat vähän pienempää lähtöpalkkaa, mutta työpaikka varma, vakinainen ja siitä saa paremmat eläke-edut. Samanlainen tilanne taisi olla vielä seuraavan vuosikymmenen loppuun asti.

Tänä päivänä kaikki on toisin. Laman myötä eläke-eduista jouduttiin luopumaan ja asettumaan samalle tasolle kuin yksityinenkin puoli. Myöskään irtisanomissuojat ei ole enää sen kummempi, kuin yksityisellä puolella.

Kokoomuslaisten valtiovarainministerien ja virkamiesten lähtökohdiksi muodostui 1990-luvun alusta lähtien päästä irti kaikista valtion palkkalistoilla olevista ihmisistä, ainakin jos he tekevät ns. suorittavaa työtä. Hallinto voi jäädä, siellähän on heidän kavereitaan. Tätä suuntaa ei ole pystytty enää tällä hallituskaudella muuttamaan.

Liikelaitos tai osakeyhtiö

VR, Posti, Tielaitos, Postipankki ovat ainakin esimerkkejä liikelaitoksista, osakeyhtiöistä tai myydyistä yhtiöistä, jotka aiemmin ovat palvelleet kansalaisia valtion tunnuksella.

Kansalaisten mielipiteen mukaan kaikkien edellä mainittujen peruspalveluita tuottavien yksiköiden toiminta on huonontunut näitten uudistusten myötä. Markkinatalous ja kilpailu ovat tehneet tehtävänsä. Kaikkia ihmisiä ei voi palvella tasapuolisesti, mikäli voittoa pitää tehdä. Eräissä yksiköissä yksityiseen optiohuumaan ihastuneet johtajat ovat kateuksissaan yrittäneet saada itselleen myös samanlaisia etuja, siksi yhtiöittämistä on ajettu myös sisältäpäin.

Useilla valtion kokonaan tai osin omistamissa yhtiöissä on nykyään käytössä aivan toisenlainen henkilöstöpolitiikka. Stora Enso ja Finnair ovat oivia esimerkkejä, miten henkilöstöpolitiikkaa hoidetaan. Viimeisen vuoden aikana on jaettu irtisanomisia ja muutenkin käytös on ollut suoranaista öykkärintiä työntekijöiden edusmiehiä kohtaan. Arvot ovat todella kovia, eikä niissä puhuta mistään hyvästä henkilöstöpolitiikasta.

Mistä nämä koventuneet otteet ja arvot ovat peräisin? Usein kyseessä voi olla yksittäisen johtajan mukanaan tuoma ajatusmaailma, jota omistaja ei halua oikaista. Onko yhteiskunnan arvomaailma muuttunut kokonaisuudessaan niin kovaksi, että valtio omistajanakin antaa tällaista tapahtua? Ministeriöissä tätä omistusta taitavat olla vaalimassa samat

henkilöt, joiden arvomaailmaan tällainen valtion omistajuus ei sovi. He haluavatkin myydä yhtiöt yksityisille sijoittajille, jolloin puhdasta kapitalismia voidaan toteuttaa.

Virkamies on herra ja hidalgo

Omistusohtaus ministeriöissä on hoidettuna muutaman virkamiehen toimesta, jotka istuvat kaudesta toiseen ministereiden ja hallitusten vaihtuessa. Tässä törmätään jälleen siihen, ettei poliittinen ohjaus toimi ministeriöissä. Useat virkamiehet tekevät mitä lystää, eikä heitä siitä laiteta tilille. Näkisinkin, että keskeiset virkamiehet pitäisi vaihtaa hallitusten vaihtamisen yhteydessä, näin ainakin hallituksen ohjaus alkaisi toimia.

Kilpailuttamisesta on tullut suomalaisen virkamiehen näytöslaji. Olemme kohta kilpailuttaneet kaikki työt ulkomaille. Minkäänlaista kotiinpäin vetoa ei edes yritetä, vaan kaikki työt saa tehtäväkseen se, joka halvimmalla tekee. Laadulla ei ole mitään merkitystä, eikä kokonaistaloudellisuudella, josta taas muut EU:n jäsenmaat pitävät huolen.

Tähän asti kilpailutuksen kohteena ovat olleet erityisesti tekstiiliteollisuuden tuotteet Kelan äitiyspakkauksiin ja puolustusvoimien vaatehankinnat. Nyt tähän listaan on tullut tienhoito, jossa virolaiset ovat voittaneet tarjouskilpailun eräissä tienhoitourakassa. Näissä urakoissahan on kyse siitä, että kuka halvimmalla lupaa olla tekemättä mitään. Tämän on osoittanut syksyn lumimyräkkä.

Liikenneministeriössä on virkamiehiä, joilla on erityinen halu sorkkia ja murentaa joukkoliikennettä näillä kilpailutuksilla. Eduskunta on antanut kolme kertaa lausunnon, jossa katsotaan, ettei lipputulolla toimivaa seutuliikennettä pidä kilpailuttaa, koska tuki ei mene liikennöitsijöille, vaan lipunostajille. Tämä ei ole mennyt näiden virkamiesten päähän, vaan he jatkavat valmistelua päätöksistä huolimatta. Nyt samassa ministeriössä ollaan asettamassa työryhmää, joka valmistelisi rautateiden tavaraliikenteen kilpailua Venäjälle suuntautuvien kuljetusten osalta. Anna mun kaikki kestää, ehkä meidän pitää miettiä keinoa, millä kilpailutetaan ministeriöiden virkamiesten työt.

TERO RÖNNI

kansanedustaja sdP Pirkanmaa

Arvonnat suoritettu ja palkinnot jaettu

Liiton jäsenkyselyyn osallistunut Robert-Jan Ekering ja liiton lehden nimikilpailuun osallistunut Arto Lehtonen palkittiin liiton toimistossa järjestetyssä tilaisuudessa.

■ Syksyllä ammattiosastojen jäsenkyselyyn vastasi noin 250 jäsentä. **Robert-Jan Ekering** voitti kyselyn yhteydessä arvotun 500 euron lahjashekin.

Unioni-lehti puolestaan järjesti nimikilpailun, johon osallistuneiden kesken arvottiin 100 euron lahjashekki. Onni suosi arvonnassa **Arto Lehtosta**.

Alan ammattilaisia

Kaksi vuotta sitten eläkkeelle jäänyt Robert-Jan Ekering on työskennellyt Finnairilla mm. matkustajapalveluvirkailijana. Ennen eläkkeelle jäämistään hän oli työssä Finnair loungeissa. Hän viihtyi hyvin tehtävässään ja tapasi paljon mm. vip-henkilöitä. Muistelmia hän ei kuitenkaan suostu kirjoittamaan. Vaitiolo pitää. Julkisuuden henkilöiden tulee saada matkustaa rauhassa.

Arto Lehtonen työskentelee Finnairin tekniikassa ja on ammatiltaan moottoriasentaja, mutta työskentelee NDT-tarkastajana. NDT-tarkastus ei sano tavalliselle kuolevaiselle mitään, mutta kyse on lentokoneosien tarkastamisesta. Tarkastuksessa käytetään ainetta, joka tunkeutuu halkeamiin ja pienen pieeniin säröihin metallipinnassa. Näin vialliset osat löydetään ja saadaan korjattua tai hävitettyä.

Ilmailualan muutos nopeaa

Robert-Jan ehti työskennellä Finnairilla liki 34 vuotta ja Artollakin tulee jo 18 vuotta täyteen. Liiton puheenjohtaja **Rainer Hakalan** luovuttaessa palkinnot keskustelu kahvipöydässä kääntyykin ilmailualan muutokseen. Yhtä mieltä ollaan, että muutos on ollut nopeaa ja tahti tuntuu vain kiihtyvän. Tulevaisuus

Arto Lehtonen (vas), Rainer Hakala ja Robert-Jan Ekering lahjashekkien luovutustilaisuudessa.

Pekka Kainulainen

hyvine ja huonoine puolineen tuntuu mietittävän monia.

Varsinkin Robert-Jan muistelee kai holla rauhallisempia aikoja, jolloin matkustajista saattoi tulla hyvän päivän tuttuja henkilökunnan kanssa. Hän tuli vuonna 1965 Hollannista Suomeen. Ensin hän työskenteli Linnunrata Tapiolan ja Hotelli Tornin ravintoloissa, josta hän siirtyi Finnairiin leipiin. Finnair Cateringin Transit Terrace -ravintolan siirryttyä Intercontinentalille Robert-Jan siirtyi Finnairin loungeen. Ammattiosaston jäsenenä hän on ollut koko ajan.

Jäsenkyselystä ja liiton lehdestä

Liiton jäsenkyselyn suoritti IAU:n toimeksiannosta Mimes Oy. Kyselyn avulla kartoitettiin ammattiosaston jäsenten näkemyksiä liiton ja ammattiosastojen toimintaa, jäsenyysasioita, toiminnan kehittämistä ja liiton tulevaisuutta koskien.

Kyselyn tulokset on esitelty liiton hallitukselle ja edustajistolle. Ammattiosastot ovat saaneet ne käyttöönsä jo alkuvuodesta ja ammattiosastoilla on mahdollisuus saada asiasta tarkempia tietoja kevään aikana. Jäsenkyselyä tuloksia on tarkoitus käyttää apuna liiton ja ammattiosastojen toimintaa kehitettäessä.

Nimikilpailussa ei löytynyt liiton lehdelle uutta nimeä, joten lehti jatkaa edel-

leen Unioni-lehti nimellä. Kilpailussa etsittiin nimeä joka kuvaisi liiton koko jäsenistöä eli lentoliikenteen palvelu- ja teknisissä tehtävissä työskenteleviä työntekijöitä. Valitettavasti tällaista nimeä ei ehdotusten joukosta löytynyt.

PEKKA KAINULAINEN

Unionin ulkoasu uudistui, nimeä ei vaihdettu

■ Vuosi 2007 on juhlavuosi liittomme toiminnassa, tammikuussa tuli viisikymmentä vuotta täyteen liittomuotoisen ay-toiminnan alkamisesta alallamme. Liiton lehdekin on juhlavuosi, Unioni-lehti täyttää ensi syksynä 10-vuotta. Molempien juhluvuosien johdosta on päätetty uudistaa liiton lehteä, jopa nimeä myöten. Järjestetysä nimikilpailussa ei tullut kuitenkaan selkeästi nykyistä nimeä parempaa esitystä, joten Unioni jatkaa ilmestymistään. Toimituskunta päätti kuitenkin, että lehden ulkoasua uudistetaan. Vaikkei nimeä muutettukaan, päätettiin että myös nimilogo on syytä uusia. Lehden uudesta, raikkaasta ilmeestä vastaa graafikko **Sanna Kallio**, joka muutenkin vastaa lehden ulkoasusta.

Päätoimittaja

Illan yllätysesiiintyjä oli Waltari.

Rokista uutta potkua nuorisotoimintaan

AKT:n nuorisotoiminta jyrähti uusille urille, kun liiton nuorisotapahtuma kokoisi toista sataa osanottajaa Helsinkiin. - Tätä pitää saada lisää, oli osanottajien yksimielinen viesti työtään aloittelevalle nuorisovalioikunnalle.

■ Tyytyväisyyttään hyrisi myös musiikkipitoisen illan idean isä ja järjestelyistä päävastuun kantanut Juha Janhunen.

-Täytyy olla tyytyväinen, kun kaikki meni hyvin ja porukka tykkäsi. Tämä oli kokeilu, mutta palautteen perusteella jatkoa on luvassa, lupaa Janhunen.

Helsinkiläisravintola On the Rocks toimi nuorisotapahtuman näyttämönä. Illan mittaan esiintymislavalla vaihtui neljä bändiä. Musiikki vaihteli hieman kevyemmästä raskaaseen rokkiin.

Illan aloitti Soulead-yhtye. Tyttöbändi Kamala jyräsi seuraavaksi ennen illan yllätysesiiintyjää Waltaria. Illan päätti Brother Firetribe.

Illan aikana esiteltiin AKT:n paikka

ollutta henkilökuntaa. Pääosa osanottajista oli pääkaupunkiseudulta, mutta oli mukana väkeä Kotkasta, Lappeenrannasta ja Kaskisistakin. Järjestelyistä vastasi yhteistyössä kvartetti Helsingin Ahtaustyöntekijät osasto 131, Helsingin Autoalantyöntekijät osasto 007, AKT:n Espoon osasto 048 ja Helsingin Öljytyöntekijät osasto 081.

Perheille tapahtuma

Hieman esiintymislavasta sivussa iltaa vietti kuljettajapariskunta Kimmo Piironen ja Anja Tabell. Kimmo työsken-

◀ Nuorisotapahtuman järjestelyistä päävastuun kantoivat vasemmalta Mikko Helin (osasto 007), Juha Janhunen (131), Vesa Rajaniemi (081) ja Dan Lindblom (048).

telee Pohjolan liikenteellä ja Anja Ete-
lä-Suomen linjaliikenteellä. Anja toimii
osasto 009:n työhuonekunnassa. Hän-
nellä on kokemusta niin lakkovahdin
tehtävistä kuin kesäpäiviltäkin. Kim-
mon nuorisotapahtumaan houkutteli
Daisy Hult.

– Hyvä tilaisuus. Ehkä musiikki soi
hieman liian kovaa, arvioi Kimmo.

– AKT voisi järjestää tapahtumia
enemminkin. Koko perheen yhtei-
nen tapahtuma olisi ihan hieno, miet-
tii Anja.

Pariskunta oli tavannut nuorisota-
pahtumassa muutamia tuttuja. Jatkoja
ei kuitenkaan ollut suunnitelmissa, vaan
illan päätteeksi suunnattiin kotiin.

Rennompaa menoa

– Viihdyttävä ilta. Täällä pääsee tu-
tustumaan ihmisiin työn ulkopuolel-
la. Ahtaajat ovat täällä rennompia kuin
työpaikalla. Eivät ahtaajat toki mitään
tiukkapipoisia ole töissäkään, nauraa
FinnSteven henkilöstökoordinaattori
Heli Matikkala.

Hän hoitaa yrityksen työsuhteasioi-
ta, jotka liittyvät mm. työhyvinvointiin
ja kuntokursseihin.

– Meillä on aktiivista toimintaa. Jär-
jestämme esimerkiksi syyspäivän. Siel-
lä on ohjelmassa erilaisia liikunnallisia
aktiviteetteja ja viihdettä, kertoo Ma-
tikkala.

Lisää tällaista

Kampin matkahuollossa työskentele-
vä Merja Ahtola nautti musiikista ystä-
vänsä Heidi Kesksen kanssa.

– Oikein kiva ilta. Pidän tällaisesta
musiikista. Lisää tällaisia iltoja, tuumii
Merja.

– Jos AKT järjestää tällaisia iltoja
jäsenilleen, taidan vaihtaa ammattia,
nauraa lastenhoitajana työskentelevä
Heidi.

Uusille urille

Musiikillinen ilta oli lähtölaukaus
AKT:n nuorisotoiminnalle. Liitolle on
nimetty nuorisovalioikunta, jossa pu-
hetta johtaa ahtaaja Juha Janhunen.

–Töitä on paljon. Liikkeelle lähde-
tään lähes puhtaalta pöydältä. Alkuun
kokoonnumme varmasti usein. Hom-
ma pitää saada uusille urille, linjaa Jan-
hunen.

Hän kaipaa ilmoituksia ammatti-
osastojen nuorisovastaavista.

– Osastojen nuorisovastaavat ovat
tärkeässä roolissa. Yhteydet heihin on
luotava. Nuorisovastaavia on myös
saatava osastoihin lisää. Liian monesta
osastosta puuttuu nuorisovastaava, sa-
noo Juha Janhunen.

Nuorisotoiminnalle tarvittaisiin vetäjä

■ AKT tarjosi IAU:n ammattiosas-
tojen nuorille jäsenille mahdollisuu-
den osallistua rock-konserttiin, jota
markkinoitiin viidakkorummun avul-
la. Osallistujamääristä ei ole tarkkaa
tietoa.

Ilmailualan Unionissa on etsitty
nuorisotoiminnalle vetäjää, mutta
toistaiseksi tässä ei olla onnistut-
tu. AKT:n rock-konsertista tiedotta-
minen olisi varmaankin onnistunut
paremmin, mikäli liitossa olisi pie-
ni porukka, joka vastaisi nuorisotoi-
minnasta yleisemminkin.

Mitä tämä toiminta siten voisi
olla? Konsertteja, elokuvia, urhei-
lutapahtumia jne, mahdollisuuksia
riittää. Vapaa-ajan toiminnan lisäksi
nuorilta toivottaisiin myös esimer-
kiksi ammattiyhdistys- ja edunval-
vontatoimintaan vaikuttamista. Oli-
si tärkeää, että nuorilla olisi omat
edustajansa liiton ja ammattiosasto-
jen päätöksenteossa nuorille tärkei-
tä asioita ajamassa.

Mistä löytyisi nuorisotoiminnalle
vetäjä ja muutama aktiivinen nuori
avuksi? Halukkaat voivat ottaa yh-
teyttä liittoon, esimerkiksi sähkö-
postitse osoitteeseen iau@iau.fi tai
puhelimitse numeroon 09-478571.

Teksti ja kuvat MIKKO KARLSSON

TERVETULOA

SSL ry os. 10 kevätkokoukseen

21.03.2007 klo. 17.00

Hotelli Olympia, Tallinna

Käsittellään sääntömääräiset asiat.

Kokoontuminen Viking Linen Katajanokan terminaalissa 11.30.

Lähtö Viking Rosellalla 12.30 ja paluu seuraavana päivänä 19.45 samaan terminaaliin. Passi tai EU-kortti mukaan.

Majoitushinta 30eur/jäsen.

Sitovat ilmoittautumiset 11.3.2007 mennessä alla mainituille. Tämän jälkeen peruutetuista ilmoittautumisista ammattiosasto veloittaa kulut. Maksukuitti, jossa on jäsenen/jäsenten nimet, on esitettävä satamassa.

Maksut OKO 554128-20002286.

Majoitushinta sisältää majoituksen 2 h. huoneessa, laivamatkat ja ruokailut.

Ilmoittautumiset Juhani Pietilä puh. 09-818 5950 tai sähköpostilla j.salonen@hotmail.com. Ilmoita samalla syntymäaikasi ja mahdollinen erikoisruokavalio.

Suomen Siviililentoliikennevirkailijoiden
liitto ry 010 JOHTOKUNTA

KUVAKULMA

Aulis Poutiainen

Aero O/Y:n kuormaaajat Malmin lentoasemalla vuonna 1953, etualalla Yrjö Tanninen. Alan ammattiliiton perustamisen jälkeen myös työturvallisuuteen on kiinnitetty enemmän huomiota.

Unioni-lehden ilmestyminen 2007

Numero 2 ilmestyy 18.5.

aineisto toimitukseen 30.4.

Numero 3 ilmestyy 15.6.

aineisto toimitukseen 28.5.

Numero 4 ilmestyy 31.8.

aineisto toimitukseen 13.8.

Numero 5 ilmestyy 19.10.

aineisto toimitukseen 1.10.

Numero 6 ilmestyy 7.12.

aineisto toimitukseen 19.11.

Ilmoituskoot ja hinnat (alv. 0 %)

Koko sivu, 175 x 237 mm, 240 €

½ sivua, 175 x 118 mm, 120 €

2/6 sivua, 115 x 118 mm, 80 €

1/6 sivua, 55 x 118 mm, 40 €

Eräänä päivänä olin kävelyllä työpäivän päätyttyä.

Eräät eivät ymmärrä eroa työ ja vapaa-ajan välillä.

Raportoin työpaikkakiusaamisesta esimiehelleni.

Hän ymmärsi vielä vähemmän.

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6

PL 337

00531 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7250

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Rainer Hakala	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Tapani Kautto	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Alpo Pehkonen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Sopimussihteeri	Tuomo Oksanen	(09) 4785 7223
Taloudenhoitaja	Olli Kaivanto	(09) 4785 7224
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228
Toimistonhoitaja	Sinikka Hakala	(09) 4785 7210

Jäsenasiat	Paula Seppälä	(09) 4785 7200
	jasenasiat@iau.fi	

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Kaisaniemenkatu 10, 8. krs.

00100 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7209

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.irkatk.fi

Kassanhoitaja	Paula Seppälä	(09) 4785 7200
Kassanhoitaja	Sari Meling	(09) 4785 7202
Kassanhoitaja	Mirva Virtanen	(09) 4785 7203
Kassanhoitaja	Janne Becker	(09) 4785 7201

ENNAKKOKUTSU kevätkokous

Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston sääntömääräinen **kevätkokous** pidetään Helsingissä torstaina 19.4.2007 kello 10.00 alkaen.

Paikka: Kuljetusliittojen talon 2. krs., Hakaniemi-sali, John Stenbergin ranta 6, Helsinki

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen 7 § kokoukselle määrittämät asiat, sekä hallituksen kokoukselle esittämät muut asiat.

IAU ry:n hallitus

ENNAKKOKUTSU vaalikokous

Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston sääntömääräinen **vaalikokous** pidetään Helsingissä tiistaina 22.5.2007 kello 10.00 alkaen.

Paikka: Kuljetusliittojen talon 2. krs., Merisali, John Stenbergin ranta 6, Helsinki

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen 7 § kokoukselle määrittämät asiat, sekä hallituksen kokoukselle esittämät muut asiat.

IAU ry:n hallitus

Kollektivavtal gällande flygtrafikens tjänster nu på svenska

■ Kollektivavtalet mellan Branschförbundet för Servicebranscherna och Luftfartsunionen 31.8.2006–30.9.2007, den nya upplagan är nu tillgänglig även som svensk översättning. Kollektivavtalet innehåller många stora ändringar. Översättningen är utarbetad i syfte att öka information för medlemmar, och den finska texten utgör fortfarande utgångspunkten för möjliga tolkningstvister.

De som på arbetstagsidan behöver avtalsböckerna på svenska, kontakta Luftfartsunionens byrå för leverans.

Kilpailukutsu

AY-lentopallon mestaruskilpailuihin 2007

■ AY-lentopallon SM-kilpailut 2007 järjestetään Joensuussa 21.–22.4.2007. Joukkueiden kokoaminen on helppoa sillä joukkue voi koostua saman ammattiosaston tai saman työpaikan pelaajista, johon voi kuulua useammankin ammattiliiton jäseniä. Kaikkien pelaajien tulee kuitenkin olla ammatillisesti järjestäytyneitä jonkun keskusjärjestön alaiseen ammattiliittoon. Kilpailut käydään miesten A- ja B-sarjoissa, sekkasarjassa, sekä naisten sarjassa.

Ilmoittautumiset 31.3.2007 mennessä osoitteella karjala@netti.fi. Yksityiskohtaisempi kilpailukutsu löytyy osoitteista www.lentopalloliitto.fi/harraste/Ay-lentis ja www.tul.fi kilpailukutsut ja tulokset. Lisätietoja: Antero Tapola 044 0880 654, tai Kari Heikkilä 0440 533 804.

Kilpailujen järjestelyistä vastaa lentopallon AY-toimikunta ja Mu-talan Riento.

Mukana kaikki keskusjärjestöt AKAVA, SAK ja STTK.